• Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος •

ΕΤΟΣ Β'. ΣΜΥΡΝΗ, τῇ 30 Ἰουλίου 1859. Ἀριθ. 14.

ΒΡΑΣΙΛΙΑΝΑΙ ΣΚΗΝΑΙ

Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

Μετὰ ταῦτα προὐτάθη μέγα τι γαλακτόπηγμα (*κρέμι*), ὁ δὲ ἀγοραστὴς συνέπεσε πάλιν νὰ ἦναι ὁ μὴ ἔχων χρήματα. Εἶπε δὲ ὅτι ἤθελεν ἐλθεῖ τὴν ἐπαύριον διὰ νὰ τὸ πάρῃ! Ὀξύτατος γέλως ἠκούσθη δι' ὅλης τῆς ὁμηγύρεως, καὶ πάραυτα ἠκολούθησε συμπλοκὴ μεταξὺ τοῦ ἀγοραστοῦ καὶ τοῦ ἐμπαιζομένου πωλητοῦ. Ἡ συμπλοκὴ ὅμως αὕτη διελύθη ὑπὸ νέας πλειοδοτήσεως, ἀλλ' ὅτε τὸ πωλούμενον ἐπεδόθη εἰς τὸν πλειοδοτοῦντα, οὗτος ἐπροφασίσθη ὅτι ἦτο πολὺ ξηρὸν, καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ τὸ πάρῃ. Ὁ πωλητὴς ὠργίσθη μανιωδῶς, ἀλλὰ συνελθὼν εἶπεν ὅτι ἦτο πολὺ ξηρὸν διὰ τοὺς ὀδόντας ἀνθρωπαρίων οἷος ἦτο ἐκεῖνος. Ἡ ἀπάντησις αὕτη ἐπηνέθη, καὶ τὸ *ἀνθρωπάκι* σημαινόμενον διὰ τὴν εὔστοχον ἀπάντησίν του, ἐκάγχασε τρανώτερον παντὸς ἄλλου.

Μετὰ δὲ τοῦτο ἔφερε περιεπτυγμένον χάρτην στρογγύλον, τοῦ ὁποίου τὸ περιεχόμενον ἦτο ἄγνωστον, καὶ τοῦ ὁποίου ἠρνήθη νὰ ἀφέλῃ τὸ περικάλυμμα. Ἐπωλήθη ἀντὶ 300 ῥεϊσίων, καὶ τὸ περιεχόμενον ἦτο ὀπτὴ ὄρνις. Κυρία τις μοὶ λέγει ὅτι ἕως εἰκοσιπέντε τάλληρα ἐπληρώθησαν δι' ἓν μῆλον ἐν τῇ ἑορτῇ ταύτῃ, δεικνυόντων οὕτω τῶν ἀγοραστῶν τὸν ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας ζῆλόν των.

Διάφορα ἄλλα πράγματα προσηνέχθησαν, ἀλλ' ἐγὼ βαρυνθεὶς ἀφῆκα τὸν δημοπράτην ψήχοντα πτηνόν τι ἢ λαγὼν καθήμενον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας σακχαροσχεποῦς πλακουντίου.

Τὰ πλεῖστα τῶν πραγμάτων τούτων ἀγοράζονται ὁλικῶς ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων, καὶ πωλούμενα οὕτω φέρουσιν ὄφελος ἀπὸ 50 — 500 0[0 διότι αἱ ὑπὸ τῶν συνακτῶν λαμβανόμεναι προσφοραὶ δὲν ἀρκοῦσι καὶ οὐδὲ εἶναι πάντοτε κατάλληλοι. Κάλλιστον δεῖγμα τῆς εὐγλωττίας τοῦ πωλητοῦ εἶναι τὸ ἑξῆς τεμάχιον μεταφρασθὲν ὑπό τινος φίλου μου συνοδεύοντός με.

« Εἰκοσιπέντε, — τριάντα, — τριάντα πέντε εἰκοσάρια διὰ τὸ εὐλογημένον τοῦτο πλακούντιον· εὐλογημένον ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πατρὸς Ἑαυτέρου Μαρίας Λουδοβίκου Ὀλιβείρου. Ποῖος προσφέρει περισσότερα. — Τριάντα, — Ὦ! ἡ εὐχὴ τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σας φίλε μου — Προσφέρουν σαράντα! — μόνον σαράντα εἰκοσάρια διὰ τροφὴν ἤτι; θέλει καθαρίσει ἀπὸ πᾶν νόσημα ἐκεῖνον ὅστις θέλει φάγει αὐτό. Οἱ ἅγιοι πάντες νὰ σὲ εὐλογήσωσι *σενιόρε*. Σαράντα πέντε! — Ποῖος προσφέρει περισσότερα. Ποῖος; Σαραντα-πέντε! Ἀλληλούϊα! Πενῆντα εἰκοσαράκια προσφέρονται — ἀρκοῦν. » καὶ λαμβάνων τὰ χρήματα « εἴθε τὰ φαγητά σας, *σενιόρε*, νὰ ἦναι πάντοτε τόσον γλυκὰ ὅσον θέλετε εὑρεῖ αὐτό. »

Γυναῖκες δὲν παρευρίσκοντο· εἰ καὶ προσεκλήθησαν οἰκογένειαι ἐκ τῶν μάλιστα ἐντίμων, προφανῶς δὲν ἦτο τόπος διὰ κυρίας. Εἷς ἐκ τῶν συντρόφων μου ἀνήκων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἐκκλησίας ἐρωτηθεὶς περὶ τούτου μοὶ εἶπεν, ὅτι τὸ μέρος ἦτο πάντη ἀκατάλληλον διὰ κυρίας. Περὶ τῶν δια-

σκεδάσεων τῆς ἑσπέρας ἐκείνης εἶδον τὴν ἑξῆς ἀγγελίαν ἐν τινι τῶν ἐφημερίδων.

Κύριε συντάκτα. — *Ἡ δημοπρασία τοῦ Παναγίου Πνεύματος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Ἁγίας Ῥίτας, ἥτις θέλει ἐξακολουθήσει μέχρι τῆς 3ης ἐλευσομένου, εἶναι λίαν ἀξιοπερίεργος. Ἡ ἐκλεκτὴ ὁμήγυρις ἥτις συναθροίζεται, ἡ εὐταξία μεθ' ἧς διεξάγεται ἡ δημοπρασία, περιποιοῦσι τιμὴν εἰς τὸν φροντιστὴν καὶ τοὺς ἐπιτρόπους τῆς ἐκκλησίας ταύτης. Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ προσκαλέσω διὰ τοῦ φύλλου σας ἅπαντας τοὺς σεβομένους τὸ θαυματουργὸν καὶ Πανάγιον Πνεῦμα ἀδελφοὺς Χριστιανοὺς, σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἵνα σύξήσωσι διὰ τῆς παρουσίας των τὴν θεοσεβῆ τελετήν.*

(*Τῶν εὐσεβῶν τις.*)

Ἡ αὐτὴ ἐφημερὶς περιεῖχε τὴν ἑξῆς ἀγγελίαν πρὸς τοὺς φιλιππίζοντας (sporting gentlemen) εὐσεβεῖς Χριστιανούς.

Ἡ ἀδελφότης τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τοῦ Ἁγίου Γονζάλβου (μικροῦ χωρίου πέραν τοῦ κόλπου) τελεῖ τὴν ἑορτὴν τοῦ Παναγίου Πνεύματος τὴν 31ην ἱσταμένου μετὰ πάσης μεγαλοπρεπείας. Οἱ εὐσεβεῖς Χριστιανοὶ προσκαλοῦνται ἵνα συντελέωσιν ὅσον ἔνεστι εἰς τὴν λαμπρότητα τῆς ἱερᾶς ταύτης τελετῆς. Τὴν δὲ 1ην ἐλευσομένου τελεῖται ἡ ἑορτὴ τῶν ἀχράντων μυστηρίων μετὰ λιτανείας, δοξολογίας καὶ διδαχῆς τὸ ἑσπέρας. Τὴν 2αν ἡ ἑορτὴ τοῦ ἐγχωρίου ἁγίου Γονσάλβου· εἰς τὰς τρεῖς Μ. Μ. θέλουν ἀρχίσει λαμπροὶ ἱπποδρομικοὶ ἀγῶνες, μετὰ τοὺς ὁποίους δοξολογίαν καὶ ἐκπληκτικὰ πυροτεχνήματα.

Ἐπειδὴ δὲν θέλω εὐκαιρήσει νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν Ἅγιον Γονσάλβον, δύναμαι μόνον νὰ παρατηρήσω ἐν ταύθα ὅτι εἶναι προσφιλέστατος φίλος τῶν Πορτογαλλικῶν καὶ Βρασιλιανῶν *γεροντοπαρθένων*.

Ἐπικαλοῦνται δὲ αὐτὸν καὶ αἱ νεάνιδες ἀλλ' ὀλίγαν σκωπτικῶς. Ἰδοὺ ἡ πρὸς αὐτὸν δέησίς των.

Ἅγιε Γονσάλβε τῶν ἐρώτων
Τῆς γυναῖς πάνδρευε πρῶτον
Μὰ ἡ νέαις τί σὲ πταίουν
Καὶ τῆς ἄψησες καὶ κλαίουν;

Οἱ Καρμηλῖται τῆς ἐκκλησίας τῆς Λάπας ὑπερτεροῦσι τῶν διευθυντῶν τῆς Ἁγίας Ῥίτας κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν ἐπίδειξιν. Ἡ προμετωπὶς τῆς ἐκκλησίας ἦτο κεκαλυμμένη ὑπὸ στεφανωμάτων ἐκ φανῶν ποικίλων χρωμάτων, σχοινίων ἐντεταμένων ἀπὸ τῆς στέγης εἰς τὸ ἀπέναντι τῆς ὁδοῦ, φερόντων σημαίας καὶ παραπετάσματα.

Καλῶς κεκοσμημένον ἱκρίωμα διὰ παραπετασμάτων ἦτο ἑσταμένον ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τῆς θύρας, παρὰ δὲ τὴν ἑτέραν ἐκάθητο συνοδία μουσικῶν. Ἴστὸς 50 ποδῶν ὕψους χρώματος ἐρυθροῦ ἔφερε τὴν σημαίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τὰ πυροτεχνήματα δὲν περιωρίζοντο εἰς ἐμπρησμοὺς κρανίων Αἰθιόπων, διότι ἐφ' ὑψηλῶν ἱστῶν ἐκρατοῦντο ἄλλα θύματα ἐξ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν συγκείμενα, οἵτινες ὡς ἑτερόδοξοι καταδικασθέντες εἰς θάνατον ἐπερίμενον τὴν καταδίκην των. Ὁποωσδήποτε ὅμως ἡ ἑορτὴ δὲν ἦτο ἐλκυστικὴ οὔτε τὴν ἡμέραν οὔτε τὴν νύκτα. Ὁ δημοπράτης δὲν εἶχεν οὔτε ἐπιτηδειότητα οὔτε ἀγχίνοιαν, ὥστε ἡ δημοπρασία ἐχώρει βραδέως. Ἡ μουσικὴ καὶ ἡ δημοπρασία ἔπαιζον ἀλληλοδιαδόχως· ἔμαθον δὲ ὅτι οἱ διευθυνταὶ δὲν ἦσαν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὸν πωλητήν των, ἀλλὰ τί ἤθελον νὰ κάμουν; ποῦ ἠδύναντο νὰ εὕρωσι τὸν καλλίτερον; Ἅπαντες ὁμολογοῦσιν ὅτι ἡ ἀδελφότης τῆς Ἁγίας Ἄννης ὑπερτερεῖ πάσης ἄλλης. Ἡ ἐκκλησία αὕτη ἵσταται ἐπὶ μιᾶς πλευρᾶς τοῦ Κάμπου, ὅστις εἶναι εὐρυχωρότατη πλατεῖα. Ὁ ἱστὸς μετὰ τῆς σημαίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἶναι πεφυτευμένος πρὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ μέρος τῶν πυροτεχνικῶν ἱστῶν φερόντων ἀνθρωπίνους μορφὰς ἐπὶ τῶν κορυφῶν αὐτῶν, καὶ ὁ δημοπράτης καὶ ἡ αὐτοκρατορία. Πρὶν ἢ λάβωμεν αὐτὰ ὑπ' ὄψιν ἂς ῥίψωμεν ἓν βλέμμα ἐπὶ τῶν καταστημάτων γυναικῶν τινων τὰς ὁποίας ἀσμένως δέχονται πάντοτε ἐνταῦθα οἱ κληρικοὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν, διότι παρέχουσιν ἀλλήλοις ἀμοιβαίαν βοήθειαν. Ἰδοὺ αὐτά.

1. *Ὁ ὡραῖος σκέλος τοῦ βορβᾶ — ὁ Φο'ριξ τῆς Εὐρώπης. Ἡ κυρία Νεῦρ λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσῃ τὰς κυρίας καὶ τοὺς κυρίους νὰ παρευρεθῶσιν ἐγκαίρως ἵνα ἀπολαύσωσι τοῦ λαμπροῦ θεάματος τοῦ κυνὸς τοῦ βορβᾶ, διότι ὀλίγον μόνον καιρὸν δύναται νὰ διατρίψῃ ἐνταῦθα. Τὸ θέαμα τοῦτο περιέχεται ἐντὶ τῶν σκηνῶν τοῦ Κάμπου τῆς Ἁγίας Ἄννης πᾶσαν ἑσπέραν, διαρκούσης τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.*

2. *Teatro Magico* (*Θεάτρον Μαγικὸν*) — *φαντασμαγορία καὶ φυσικὴ μαγεία*

3. *Tourinhos Mechanicos* (*δηλαδὴ καραγκάζοι*)

4. *Teatro do bom gusto* (*θέατρον τῆς φιλοκαλίας*), *θέατρον χυμιέντων σχημάτων, κυβιστημάτων* (*κουτρουβαλισμῶν*) *καὶ διαφόρων ἀθλων.*

5. *Trabalhos* (*Ἡράκλεια ἄθλα*) *τοῦ Σενὼρ Ὄθωνος Μόττη.*

Τὸ παράδοξον κινάριον τῆς ἀγγελίας ἦτο χαρτοπαίκτης κύων ἄσωτος. Ἔπαιζε χαρτία, ἐσυλλάβιζεν ὀνόματα κυριῶν καὶ ἔκαμνεν ἄλλα πολλὰ θαύματα.

Ὑπῆρχον καὶ ἄλλα παραπήγματα, ἐντὸς δὲ ἑνὸς ἐξ αὐτῶν κατέπινον μαχαίρας, καὶ ἀπέφερον ταινίας ἐκ τοῦ στόματος, καὶ πρὸς τούτοις οἱ θαυματοποιοὶ ἔπλυνον μὲ πῦρ τοὺς κατεζηραμμένους λάρυγγάς των. Ἐν ἄλλο τινὶ κυβιστήματα ἐδαφιαῖα καὶ ἐναέρια μὲ σχοινοβασίαν.

Ἡ ἑορτὴ ἤρχισε τὴν κυριακὴν τελευταίαν, ἡμέραν τοῦ Μαΐου. Ἤτο νὺξ πρὶν φθάσω εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ὁ φωταγωγημένος πύργος καὶ τὸ κωδωνοστάσιον τῆς ἐκκλησίας ἐσπινθηροβόλουν μακρόθεν ὡς νὰ ἦσαν κεκοσμημένα ὑπὸ ἀδαμαντίνων

σειρῶν καὶ στεφανωμάτων. Βιγγαλικὰ καὶ ἄλλα φῶτα ἔρριπτον ὑψηλὰ τὰς φλόγας των, καὶ ἀνεστραμμένοι κῶνοι φυσιγγίων δώδεκα ἐπὶ μιᾶς ῥάβδου ἀνίπταντο κάθε ὀλίγον, ἐνῷ βόμβαι ἐξεῤῥήγνυντο μὲ κρότον τοσοῦτον μέγαν ὡς νὰ ἐξήρχοντο ἐκ μεγίστων πυροβόλων. Οἱ κώδωνες ἤχουν ἀδιακόπως καὶ τὰ τύμπανα, τὰ κύμβαλα, αἱ σάλπιγγες τῶν θεατροκαπήλων ἐβοήθουν τὰ τούς.

Ἀπέναντι τῶν θεατρικῶν παραπηγμάτων ὑπῆρχον ἄλλα παραπήγματα, ἐν οἷς ἐπώλεῖτο οἶνος, σιγάρα, πλακούντια καὶ λοιπὰ ἐδέσματα καὶ ποτά. Ποιητικός τις ἐργατηριοῦχος ἀνήγγελλεν εἰς τοὺς ἐπισκεπτομένους αὐτὸν διὰ τῶν ἑξῆς στίχων, ὅτι τὸ ἐργαστήριόν του περιεῖχε πᾶν ὅ,τι ἠδύναντο νὰ ἐπιθυμήσουν οἱ ἀγαπῶντες νὰ τρώγωσι καὶ νὰ πίνωσι καλὰ πράγματα.

« Quem bons petiscos
Quizar chucar,
Pe sa que tudo
Selho ha de dar. »

Μακραὶ σειραὶ Αἰθιοπίδων καθημένων ἐπὶ τῆς χλόης ἀπετέλουν διόδους κρατοῦσαι κρατοῦσαι κάνιστρα περιέχοντα καρπούς, πλακούντια, ζαχαρωτὰ, καὶ φωτιζόμεναι ὑπὸ χαρτίνων φαναρίων. Ἐνταῦθα δὲ εὑρίσκοντο παξιμάδια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, γαγγλεροφόπτες καὶ πλῆθος ἄλλων πραγμάτων τῆς αὐτῆς ἐπωνυμίας, ἐσφραγισμένα διὰ σφραγίδος παριστώσης περιστερὰν πρὸς τιμὴν τῆς ἑορτῆς. Ὁ θόρυβος, ἡ ταραχὴ καὶ τύρβη τοῦ θεάματος παρίστα τὸ λεγόμενον τοῦ κουτρουβάλη τὸν γάμον, τὸ ἔδαφος ἐφαίνετο ἐμψυχον ἕνεκα τοῦ πλήθους, οἵτινες ἐρέρροντο ἀδιακόπως τῇδε κἀκεῖσε ὡς ἀποικία μυρμήκων. Ἀλλ' ἂς στραφῶμεν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἂς προσπαθήσωμεν νὰ εἰσέλθωμεν διὰ τοῦ πλήθους τοῦ ἱσταμένου ἐνώπιον τοῦ ἰκριώματος ὅπερ ὑψώθη ἐπὶ μιᾶς τῶν πλευρῶν αὐτῆς, καὶ συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ ἐνδοτέρου. Τὸ ἰκρίωμα τοῦτο εἶναι λίαν ἐντεχνον, εἰς ἑκάτερον ἄκρον ὕψαται ἄγγελος κρατῶν λύχνον, ἐνῷ λυχνίαι, ἀγγεῖα καὶ κυανὰ καὶ ἐρυθρὰ παραπετάσματα λαμπρύνουν καὶ κοσμοῦσι τὸ σύνολον. Ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καθήμενος ἐπὶ θρόνου ἐφεδρεύει καὶ πράττει τὸ μέρος του εἰς τρόπον ἀξιοθαύμαστον. Τὸ *ἀνθρωπάκι* τοῦτο εἶναι δεκαετὲς περίπου, φορεῖ βασιλικὸν διάδημα, λευκὸν καὶ πλατὺ πολύπτυγμα κείμενον ἐπὶ περιτραχηλίου ἐξ ἐκτίδος κοσμεῖ τὴν λαιμόν του, ὁ ἐπενδύτης, ὑπενδύτης καὶ ἡ περισκελὶς αὐτοῦ μὲ καλτζοδέτας εἰς τὰ γόνατα, αἱ λευκαὶ περικνημίδες του καὶ τὰ ἐμπεπορπημένα πέδιλά του ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἐνδυμασίαν τῆς ἀνδριάντος ἡλικίας τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Ἀφοῦ στεφανωθῇ κάθηται παρὰ τὸ θυσιαστήριον ἕως οὗ ὁ ἱερεὺς αὐτοῦ λειτουργήσῃ. Ἡ ἀδελφότης τῶν διευθυντῶν καὶ τινες κυρίαι κάθηνται πλησίον του, ἡ συνοδία τῶν μουσικῶν παίζει ζωηρόν τι μέλος, καὶ ἰδοὺ ὁ μικρὸς μονάρχης δεικνύει διὰ τοῦ κεχρυσωμένου σκήπτρου σου εἰς μοχοπόδιόν τι παρὰ τὴν πλευρὰν κείμενον. Τοῦτο δὲ ἐπιστμεῖον πρὸς ἕνα τῶν γραμματέων του ἵνα δώσῃ αὐτῷ χάρινον κῶνον περιέχοντα ζαχαρωτά. Φορεῖ δὲ τὸν μασχαλαστῆρα τοῦ « τάγματος τοῦ Χριστοῦ. »

Ἅμα ἔπαυσεν ἡ μουσικὴ ἀνεπήδησε καὶ παρέστη ὁ δημοπράτης, φορῶν ποικίλην ἐνδυμασίαν, εἰκοσιπεντάετὴς περίπου, καὶ ἀληθὴς μωκός. Ἐκποιῶν δὲ πλακούντιόν τι ἔκαμε διὰ τῆς γελωτοποιίας του νὰ ἐκπέμψωσι ὀξείας κραυγὰς ἐπιδοκιμασίας. Ἀφοῦ δὲ ἐπώλησε καὶ ἄλλα διάφορα, παραδίδων εἰς ἕκαστον ἀγοραστὴν ἀντίτυπον ἱερᾶς εἰκονογραφίας, ἐγένετο ἄφαντος, καὶ ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ πάλιν ἐνεφανίσθη ἐνδεδυμένος στενωτάτην ἐνδυμασίαν γελωτοποιοῦ (harlequin) ἔχουσαν κωδώνια ἐῤῥαμμένα εἰς τὴν ἐμπροσθινὴν καὶ τὰς κατὰ πλευρὰν ῥαφάς. Ὑποκλίνας δὲ παπεινότατα πρὸς τὸν αὐτοκράτορα εἰσήγαγεν εἰς τὴν ὁμήγυριν, ὀρχούμενος κωμικώτατα, λευκὸν καὶ εὐμεγέθη ἀλέκτορα. Κρατήσας δὲ αὐτὸν ἐκ τῶν ποδῶν εἰς φυσικὴν θέσιν, τὸν ἔκαμε νὰ κράξῃ ἕλκων πρὸς τὰ κάτω τὰ πτερὰ τῆς οὐρᾶς, καὶ πάραυτα παρέδωκεν αὐτὸν εἰς γελωτοποιούμενον ἀγοραστὴν, μὲ λαμπράν τινα ξυλογραφίαν περιστερᾶς ἐντὸς τριγώνου· Ἀξιόλογος ὢν μεσίτης, ἐξετέλει τὸν πλειστηριασμὸν πλειοδοτῶν μόνος του καὶ πότε εἰς τὴν πρώτην ἢ δευτέραν πλειοδοτήσιν παρέδιδε τὸ πωλούμενον. Διατήρει τὴν ὁμήγυριν εἰς ἀδιάκοπον εὐθυμίαν καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ ἐμπαίξῃ αὐτόν. Ἠθέλησέ τις νὰ τὸν περιπαίξῃ ἀλλ' ὁ μωκὸς ἀναλαβὼν τὸ εἰς τὸν τραχήλον αὐτοῦ διὰ ταινίας προσηρτημένον δίοπτρον, καὶ μέχρι τῶν γονάτων του ἀφικνούμενον, καὶ προσαρμόσας αὐτὸ εἰς τὸν ὀφθαλμόν του, ἔχωσεν ἐντὸς αὐτοῦ ὅλον του τὸ πρόσωπον. Ἦτο δὲ τὸ δίοπτρον τοῦτο δακτύλιον ἐκ κασσιτεροῦ σιδήρου, τὰ δὲ σχήματα καὶ οἱ τρόποι αὐτοῦ τοῦ μεταχειρίζεσθαι αὐτὸ ἦσαν κωμικώτατοι.

Ἀποχωρήσας δὲ πάλιν, ἐξῆλθεν ἔπειτα ἐνδεδυμένος πεπαλαιωμένην στολὴν στρατηγοῦ μὲ ὑπερμεγέθεις ἐπωμίδας, καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς μουσικῆς ἐχόρευε χορὸν κωμικόν. Κατὰ πᾶσαν δὲ ἀλλαγὴν τοῦ βήματος ἤλασε καὶ τὸ σχῆμα τοῦ μαγικοῦ πίλου του· ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἐγένετο πῖλος πτυκτὸς ἢ ὑπὸ μάλιν τιθέμενος (chapeau de bras) ἔπειτα μίτρα ἀρχιερέως, ἔπειτα *σκούφια* νεαπολιτανή, μετ' ὀλίγον κουακέρου πῖλος μὲ πλατὺν θριγκὸν, πάραυτα κόλουρος κῶνος ἀνεστραμμένος, καὶ τελευταῖον μετεβλήθη εἰς τέλειον κῶνον μὲ ὠτα ὄνου! Ἐν τοιαύτῃ δὲ μεταμορφώσει ἤρξατο πάλιν τῶν ἐργασιῶν του, καὶ ἐπώλησεν ἀλληλοδιαδόχως καὶ ταχέως ὄρνιθας, περιστερὰς, πλακούντια, γλυκὰ παξιμάδια, γαλακτοπήγματα, καὶ ζαχαρωτά.

Διὰ νὰ εὕρῃ ἀγοραστὴν πολλάκις προσήρμοζεν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τὸ πελώριον δίοπτρόν του· καὶ ἀφ' οὗ ἐπώλησε δωδεκάδα τινὰ περιστερῶν, οἱ μουσικοὶ ἐπαιάνισαν δημώδη τινὰ συμφωνίαν, ἐγὼ δὲ νομίσας ὅτι εἶχον ἰδεῖν ἀρκετὰ ἐστράφην ὅπως ἀναχωρήσω· ἀλλ' αἴφνης ἀλαλαγμοὶ ἀνήγγειλαν πάλιν τὴν ἐμφάνισίν του. Ταύτην τὴν φορὰν ἐφό-

ρει ἐρυθρόλευκον ἱμάτιον, καὶ ἱστάμενος ὑψηλὰ ἐπ' ἄκρων βακτηρίων, ἐχόρευε πάλκαν ἐντελέστατα, κρατῶν ἐν τῇ μιᾷ τῶν χειρῶν ὄρνιθα ἐν δὲ τῇ ἑτέρᾳ τὸ πελώριον δίοπτρόν του, καὶ κάμνων διαρόρους χειρονομίας καὶ σχήματα, εἰσεχώρησεν ἀσυστόλως βήματά τινα ἐντὸς τῆς αὐτοκρατορίας καὶ διῆλθεν αὐτὴν ζητῶν πλειοδοτοῦντας, καὶ περιφερόμενος ἐντὸς τοῦ πλήθους ὡς πελαργὸς ἐν τῷ μέσῳ στρουθίων.

Πρὶν ἀναχωρήσω ἐνεφανίσθη πάλιν φορῶν νυκτερινὸν χειτῶνα καὶ σκούφιαν· εἰς δὲ τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔδωκε διαφόρους μορφὰς καλυμμάτων τῆς κεφαλῆς, καὶ μάλιστα κυπῶν τινα ἐκ τῶν παρευρισκομένων. Λέγεται δὲ ὅτι εἶναι γελωτοποιὸς ἐξ ἐπαγγέλματος μισθούμενος ἐπίτηδες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας τὰς κυριωτέρας ἑορτάς της.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΒΗΜΑ

ΗΤΟΙ

Η ΕΥΜΕΘΟΔΙΑ ΤΟΥ ΟΛΕΝΔΟΡΦΟΥ

ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΠΟΥΔΗΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΥΠΟ Ν. ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐπὶ τῇ βάσει Ὀλενδορφείου τινος ποιήματος τοῦ Α. Κ. Κένδρικ Καθηγητοῦ τῆς Ἑλλ. φιλολογίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ Ῥοκεστέρης. Η' Η.

Τοῖς διδασκάλοις χαίρειν!

Προκειμένου νὰ διδάξῃ τις γεωγραφίαν, ἀντὶ ν' ἀρχίσῃ ἀπὸ τῆς ὅλης σφαίρας καὶ τῶν μεγάλων διαιρέσεων αὐτῆς, τῶν ἠπείρων δηλαδή, τῶν ὠκεανῶν, τῶν θαλασσῶν τῶν νήσων, τῶν χωρῶν κτλ. ἂν ἤθελεν εὐθὺς ἀρχίσει τὴν διδασκαλίαν του ἀπὸ τῆς περιγραφῆς τῆς πόλεως ἐν ᾗ κατοικεῖ, πρὶν ἢ δείξῃ εἰς τὸν μαθητὴν αὐτοῦ τὴν πρὸς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς γῆς σχετικὴν θέσιν αὐτῆς, δικαίως βέβαια ἤθελε κατηγορηθῆν ἐπὶ ἀμεθοδίᾳ καὶ ἰδιοτροπίᾳ. Παρομοίως δὲ καὶ ζωγράφος ἀπεικάζων τὴν ὅλην ἀνθρωπίνην μορφὴν ἂν, ἀντὶ νὰ σκιαγραφήσῃ πρῶτον τὸ ὅλον σῶμα ἀκριβῶς, ἤθελεν ἀρχίσειν ἀπὸ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν, οἷον ἀπὸ τῆς κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου ἡλίκην ἂν ὠφληκὼς παράνοιαν εἴη;

Καὶ ὅμως, φίλτατοι διδάσκαλοι, ἆρα δὲν ἁμαρτάνομεν παραπλήσια τούτοις, ἐπιχειροῦντες νὰ διδάξωμεν εἰς νεαρὰς κεφαλὰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, τὴν δυσκολωτάτην πασῶν τῶν γλωσσῶν διὰ φιλοσοφικῶν γραμματικῶν καὶ χρηστομαθειῶν αἵτινες καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἀρχῇ περιέχουσι πολλάκις χωρία παριγῶντα δυσκολίας οὐ σμικράς;

Καὶ μανθάνουσι μὲν οὕτω διὰ πολλῶν ἀγώνων καὶ χρόνου καὶ ταλαιπωρίας τὰ παιδία νὰ τεχνολογῶσι καὶ νὰ γράφωσιν ἀθλίας ἐξηγήσεις αἵτινες ἀποῤῥοφῶσιν οὐκ ὀλίγην ὥραν τῶν τε γραφόντων καὶ τοῦ διορθοῦντος αὐτάς, ἀλλὰ πόσους τόμους πρέπει νὰ φθείρῃ ὁ μαθητὴς καὶ πόσα ἔτη νὰ παρέλθωσι πρὶν ἢ δυνηθῇ νὰ διακρίνῃ τὸν ἕλληνα λόγον ἀπὸ τὸν μὴ τοιοῦτον, καὶ νὰ συῤῥάπτῃ προτάσεις κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ τοὺς κανόνας τῆς γλώσσης;

Καὶ διὰ τί ἆρά τινες τὸν τοῦ συγγραφέως κάλαμον ἀναλαμβάνοντες ἀστοχοῦσι πολλάκις περὶ τὴν γλῶσσαν καὶ εἰς γελοίους σολοικισμοὺς ὑποπίπτουσι; Διὰ τί οἱ κριταὶ τοῦ ποιητικοῦ ἡμῶν ἀγῶνος ἀναγκάζονται νὰ διδάσκωσι τοὺς Φοιλήπτους ἡμῶν καὶ γραμματικὴν καὶ κυριολεξίας; Διὰ τί; ἴσως (εὔχομαι τυχεῖν συγγνώμης τῆς παρ' ὑμῶν) ἴσως λέγω διότι ἡ παρ' ἡμῖν μέχρι τῆς σήμερον ἐπικρατήσασα μέθοδος τοῦ διδάσκειν τὴν γλῶσσαν δὲν εἶναι καθ' ὅλα ἡ ἀρίστη. Διότι ἵνα μάθῃ τις νὰ γράφῃ καλῶς τὴν νεοελληνικὴν ἀνάγκη νὰ γυμνασθῇ εἰς τὸ γράφειν καὶ τὴν ἀρχαίαν, ἕνεκεν τῆς προόδου ἣν ἡ γλῶσσα ἡμῶν κάμνει ὁσημέραι, τὰ ἀτιζομένη βαθμηδὸν μετὰ τῆς προγονικῆς.

« Τὸ ἐκστηθίζειν, τὸ γράφειν, τὸ ἀντιγράφειν, τὸ κατὰ στόμα μόνον τοῦ διδασκάλου φθέγγεσθαι εἶναι μὲν ἀναγκαῖα καὶ ὠφέλιμα καὶ εἰς τὸ προβαίνειν χρήσιμα » λέγει ὁ Κύριος Ξανθόπουλος « ἀλλὰ διὰ τούτων μόνον δὲν ὁδηγεῖται ὁ μαθητὴς εἰς τὸ ἐνεργεῖν, διότι πάντα ταῦτα εἶναι πάσχειν οὐχὶ δὲ ἐνεργεῖν, ὡς τὸ φθέγγεσθαι κρουσομένην τὴν λύραν εἶναι πάσχειν τὴν λύραν. »

Σύμφημι. Τὸ δὲ ἀναχειρᾶς βιβλίον παριστῶν διὰ τρόπου ἐπαγωγοῦ εἰς τὸν νεαρὸν μαθητὴν ὅσα ἐκ τῆς γραμματικῆς ἡ μικρὰ αὐτοῦ κεφαλὴ δύναται εὐχερῶς καὶ ἀσφαλῶς νὰ περιλάβῃ, συνίσταται ἐκ μαθημάτων περιεχόντων τρία μέρη ἑκάστου. α'. Τὸ κυρίως *μάθημα*, ἤτοι λέξεις μεθ' ἑρμηνείας πρὸς ἀπαρτισμὸν λόγου, ὧν αἱ κλιταὶ σχηματίζονται, καὶ συνοδεύονται ὑπὸ τεχνολογικῶν καὶ συντακτικῶν κανόνων· β'. *Θέμα προφορικόν* ἤτοι προτάσεις Ἑλληνικὰς ἀποῤῥεούσας ἐκ τῶν προεκτεθέντων, τὰς ὁποίας ὁ μαθητὴς ἐρωτώμενος ὑπὸ τοῦ διδασκάλου εἰς τὴν καθομιλουμένην τρέπει προφορικῶς εἰς τὴν ἀρχαίαν· καὶ γ'. *Θεμα γραπτόν*, τὸ ὁποῖον μεταφράζων ἀκωλύτως καὶ ἄνευ ἀνάγκης λεξικοῦ ἐκ τῆς καθομιλουμένης εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ παρουσιάζει ἑκάστοτε εἰς τὸν διδάσκαλον πρὸς διόρθωσιν, εἰς ἐπήκοον ὅλης τῆς τάξεως.

Διελθὼν δὲ ὁ παῖς τοιουτοτρόπως διὰ τῶν περιελιγμῶν τῆς γλώσσης θεωρεῖ ἤδη αὐτὴν ὡς οἰκείαν χώραν, ἐν ᾗ τοῦ λοιποῦ ἀῤῥόβως καὶ ἀσμένως περιφέρεται, ἐντυρῶν εἰς τὰς λεπτομερεστέρας καλλονὰς αὐτῆς διὰ τῶν περαιτέρω σπουδῶν του.

Ταῦτα πεποίθαμεν ὅτι ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ κατορθοῦνται διὰ τοῦ ἀνὰ χεῖρας βιβλίου. Ἔργον δ' ἂν εἴη τῷ βουλομένῳ δεῖξαι τι κάλλιον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, τοὐλάχιστον ἐν τῷ παρόντι. Οὐ

μόνον δὲ παῖδες δύνανται νὰ ὠφεληθῶσιν ἐκ τοῦ πονήματος τούτου ἀλλὰ καὶ ἄνδρες μὴ εὐμοιρήσαντες νὰ γευθῶσιν Ἑλληνικῆς παιδείας ἐν τῇ παιδικῇ αὐτῶν ἡλικίᾳ, δυνηθήσονται ἄνευ πολλοῦ ἱδρῶτος νὰ ἐγκύψωσιν εἰς τὴν ἀνδροπρεπῆ γλῶσσαν τῶν προγόνων, καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο, τοὐλάχιστον νὰ καταστῶσιν ἱκανοὶ νὰ ἐννοῶσι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τὸ θεῖον καὶ ψυχωφελὲς εὐαγγέλιον.

Τοιοῦτόν τι τολμῶμεν κηρύξαι ὅτι προσφέρομεν εἰς τὸ Πανελλήνιον, ἐπικαλούμενοι ἐνταυτῷ τὴν ἐπιείκειαν τῶν λογίων διὰ τὰς ἐλλείψεις ἡμῶν, καὶ τὰς εἰλικρινεῖς καὶ εὐμενεῖς συμβουλὰς καὶ ὑδηγίας αὐτῶν πρὸς τελειότερα ἔργα ἐν τῷ μέλλοντι ἐπ' ἀγαθῷ τῆς φιλομαθοῦς ἡμῶν νεολαίας· ἐῤῥώσθε.

ΗΡΩΣ ΦΡΕΝΟΚΟΜΕΙΟΥ.

Ψυχρὰν τινὰ ἑσπέραν τοῦ Δεκεμβρίου ὁ ἄνεμος ἐφύσα σφοδρὸς διὰ τῶν ὑγρῶν ὁδῶν τοῦ Λονδίνου· τὸ λαμπρὸν φῶς τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ κρεωπώλου ἐν τῇ ἀγορᾷ Κλάρης περιεκυμαίνετο ὡς σημαία τοῦ Ἅδου. Οἱ γωροφύλακες ἵσταντο ἐστυλωμένοι ὑπὸ τὰς θύρας διὰ προφύλαξιν· ἡμεῖς δὲ οἵτινες ἀνεπαυόμεθα ἐν τῷ χειρουργικῷ θαλάμῳ τοῦ ἁγίου Βαρνάβᾶ, ἤμεν ἴσως οἱ μόνοι ὄντως ἀναπεπαυμένοι ἄνθρωποι ἐν τῇ ἐνορίᾳ τοῦ Ἁγίου Κλήμεντος τοῦ Δανοῦ. Ἡ ὁμήγυρις ἡμῶν συνίστατο ἐκ τοῦ Κ. Βράουν (ἂς τὸν ὀνομάσωμεν οὕτω) ἐξ ἐμοῦ, καὶ ἐξ ἰσχνοῦ τινος ἀνθρώπου ὀνομαζομένου Ἰορδάνου. Πόσον σμικρὸς καὶ ἑτοιμόφθορος ἐφαίνετο οὗτος ἐνῷ ἐκάθητο στριζόμενος ἐπὶ τοῦ παπαλαιωμένου τριγίνου ἀνακλιντῆρος, καὶ συζητῶν μετὰ τοῦ βράουν καὶ ἐμοῦ φυσιολογικόν τι ζήτημα, καὶ πόσον ἐρυθραὶ καθίσταντο αἱ κηλίδες ἐπὶ τῶν μήλων τῶν παρειῶν του, καὶ πόσον ἐκρότει ἐν αὐτῷ ὁ βῆξ αὐτοῦ ἐν ᾧ ἐπεκαλεῖτο εἰς μαρτυρίαν τὸν Μόλλερον, τὸν Κόλλικερ, καὶ τὸν Σχροίδερον βὰν δὲρ Κόλκον πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης του, καὶ ἵνα ἀποδείξῃ ὅτι ἠπατώμεθα ἐλεεινῶς.

« Καλά, ἔστω· » εἶπον ἐγὼ ἐπὶ τέλους, ἀλλὰ πόσον ὀλολύζει ὁ ἄνεμος! πρέπει νὰ μέλῃ πολλὰ ὀλίγον περὶ τούτων πάντων τοὺς ταλαιπώρους γείτονας ἡμῶν οἵτινες συνεσωρεύθησαν ὑπὸ τὰς ἀφίδας τοῦ Θεάτρου τῶν Ἀδελφῶν. Τὸ κατ' ἐμὲ δὲν πιστεύω ὅτι....

— Πῶς ἀνέκραξεν ὁ Ἰορδάνης ἀφ' οὗ ὁ Θυάγνερος ἀπέδειξεν ὅτι....

« Ὦ! ἀφέντη » εἶπε εἰσελθοῦσα νοσηλεύτριά τις « ὁ τρελλὸς ἐκεῖνος ποῦ εἶναι 'στὴν ἀπάνω φυλακὴν ἐπήδησεν ἀπὸ τὸ κραββάτι καὶ τρέχει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. »

« Λοιπὸν κάρε τὸν νὰ ἐπιστρέψῃ 'στὸ κραββάτι του. »

« Δὲν 'μπορῶ, ἀφέντη, ἄρπαξε τὸ δεκανίκι ἀπ' τὸν ἀῤῥωστο ποῦ εἶναι 'στ' ἀποδιπλανὸ κρεββάτι, καὶ δὲν τολμῶ νὰ 'πάνω κοντά του. »

« Αἴ, αἴ! » εἶπεν ὁ Ἰορδάνης, « τοῦτο συμβαίνει πάντοτε εἰς τὸ ἐπάγγελμά μας. Γευόμεθα πότε καὶ πότε τῶν ἡδονῶν τῆς ἐπιστημονικῆς συζητήσεως, καὶ αὖθις ἀναγκαζόμεθα ν' ἀφήσωμεν αὐτὰς διὰ ν' ἀσχοληθῶμεν εἰς τὴν ἀηδίαν τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς. »

Ἐπρέξαμεν ἐπάνω, ἐπεράσαμεν φυλακὰς ἐν αἷς οἱ πάσχοντες ἐλησμόνουν ἐν τῷ ὕπνῳ τὴν θλῖψιν τοῦ πνεύματος ἥτις ἐπερίμενεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐγέρσει αὐτῶν. Τὰ πάντα ἦσαν ἐν ἡρεμίᾳ ἐν τῷ παλαιῷ νοσοκομείῳ, ἐκτὸς τοῦ ὁλολυγμοῦ τοῦ ἀνέμου καὶ τοῦ βηχὸς τοῦ Ἰορδάνου. « Νὰ πάρ' ὁ δαίμονας τὸ σχολαστικίδιον » εἶπον κατ' ἐμαυτόν « θὰ ξυπνήσῃ ὅλους τοὺς πάσχοντας μὲ τὸν βῆχά του. » Ἀναβάντες ἔτι μίαν κλίμακα ἐφθάσαμεν εἰς τὴν κορυφαίαν φυλακὴν ἔνθα ἐπεκράτει μεγάλη ταραχή, καὶ πάντες οἱ νοσοῦντες ὑπὸ διαφόρων ἀσθενειῶν ἀνεκάθησαν ἐν ταῖς κλίναις αὐτῶν παρα· φυλάττοντες ἀθλητικόν τινα μανιώδη φοροῦντα τὸν μάλλινον νυκτερινὸν χιτῶνά του, ἔχοντα τὰ νῶτα ἐστραμμένα πρὸς τὴν ἑστίαν, καὶ ἐστηριγμένον μὲ τὴν σαγόνα ἐπὶ βάκτρου (δεκανικίου) καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον βεβυθισμένον εἰς βαθείας σκέψεις. Ἅμα ἰδὼν ἡμᾶς ὕψωσεν εἰς τὸν ὦμόν του τὸ εἰρημένον ὅπλον, ἂν ὄχι διὰ νὰ μᾶς δείξῃ τίνι τρόπῳ καρδίζονται αἱ μάχαι, τοὐλάχιστον διὰ νὰ μᾶς δηλώσῃ τίνι τρόπῳ ἐσκόπευε νὰ μεταχειρισθῇ αὐτὸ διὰ νὰ στήσῃ τρόπαιον ἐπὶ τοῦ προκειμένου πεδίου.

Βίζζ! ἐπέταξεν ἡ λαβὴ τοῦ βάκτρου ὑπεράνωθεν τῆς κεφαλῆς μου, καὶ συνάμα κύψας ἀπέφυγον τὴν πληγήν.

« Φίλε μου » εἶπεν ὁ Βράουν « τώρα πήγαινε νὰ πλαγιάσῃς. Ἠμπορῶ νὰ σὲ δουλεύ. . .

Βίζζ! ἐπέταξε καὶ τὸ *δικανίκι* ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν μας, καὶ ἐν ᾧ ἐκύπτομεν ὁ μανιώδης πηδήσας ταχέως ἀπὸ κλίνης εἰς κλίνην ἔῤῥθασεν εἰς τὴν θύραν, καὶ πρὶν ἢ δυνηθῶμεν νὰ τὸν ἐμποδίσωμεν εὑρέθη ἐν τῷ διαδρόμῳ.

Ἐν τῇ ὀροφῇ τοῦ διαδρόμου τούτου τοῦ ἔξωθεν τῆς θύρας ὑπῆρχε καταῤῥάκτης ἄγων ἐπὶ τῆς σέγης· δὲν ἀπεῖχε δὲ πολὺ ἀπὸ τοῦ ἐδάφους. Με τὴν ταχύτητα τῆς παραφροσύνης ἐπήδησεν, ἥρπασε τὸ χεῖλος τοῦ καταῤῥάκτου, ἀνετινάχθη καὶ εὑρέθη ἐπὶ τῆς σέγης. Ἡμεῖς δὲ ἐθεωροῦμεν ἀλλήλους μετ. ἐκπλήξεως.

« Νὰ δουλειά » λέγει ὁ Βράουν· « τώρα θὰ πέσῃ κάτω εἰς τὸν δρόμον στὴν στιγμήν, διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀνθέξῃ εἰς αὐτὸν τὸν σφοδρὸν ἄνεμον. »

« Δουλειὰ ποῦ 'μπλέξαμε! » εἶπον ἐγὼ κατὰ νοῦν. Ἐλάβομεν μίαν κλίμακα καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐχώσαμεν τὰς κεφαλὰς ἡμῶν διὰ τοῦ καταῤῥάκτου. Ἡ σελήνη ἔλαμπε καθαρά, ἀλλ' ὁ ἄνεμος ἐσύριζε διὰ μέσου τῶν κορμῶν τῶν ἑστιῶν, καὶ ἐνίοτε κεραμὶς ἀποσπωμένη καὶ ἀπολισθαίνουσα ἀπὸ τῆς στέγης κατέπιπτεν εἰς τὴν ὁδόν.

« Μὰ τὴν ἀλήθειαν » εἶπεν ὁ Βράουν, « πρέπει νὰ ἔπεσε· δὲν τὸν βλέπω πουθενά· Ἂς ἰδωμεν. Ἄ, νά τον! ὦ Θεέ! πῶς ἔῤῥθασεν ἐκεῖ εἰς τὸ ὀξὺ ἄκρον τῆς στέγης, καλυπτομένης ὑπὸ ὀλισθηρῶν κεραμίδων! »

Ἐδόμεν ἐν τῷ φωτὶ τῆς σελήνης μακράν τινα σκιάν, ἣν κατὰ πρῶτον ἐξέλαβον διὰ κορμὸν ἑστίας, ἀλλ' ἦτο αὐτὸς ἐκεῖνος, ἱστάμενος καὶ ἀπενίζων τὴν σελήνην. Ἀνὰ πᾶσαν πνοὴν τοῦ φοβεροῦ ἀνέμου τὸ σῶμά του ἐκλονεῖτο ὡσανεὶ ἔμελλε νὰ πέσῃ· ἀλλ' ἵσταται ἐν πάσῃ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ δυνάμει τῆς μανίας του, ἐνατενίζων τὸν πλανήτην ὅστις ὑποτιθέμενος ὡς ἔχων ἰσχὺν ἐπὶ τῶν δυστυχῶν τοῦ εἴδους αὐτοῦ, ἔδωκε τὸ ὄνομά του εἰς τὴν φρομεροτάτην πασῶν τῶν νόσων, τὸν σεληνιασμόν. Τί ἠδυνάμεθα πρᾶξαι; Αἱ νοσιλεύτριαι καὶ οἱ ἀχθοφόροι εἶχον συναθροισθῆ ὑπὸ τὴν κλίμακα. Τὸ αἴσθημα τῆς εὐθύνης ἡμῶν ἦτο σφοδρὸν καὶ ἐδυνηρόν. Ἐν ἐπιφώνημα ἢ αἰφνίδιος κρότος ἠδύνατο νὰ καταπρηνίσῃ τὸν ταλαίπωρον εἰς τὴν ὁδόν. Τί ὠφείλομεν λοιπὸν νὰ κάμωμεν; Ἠσθάνθην ὤθησίν τινα ἐπὶ τῶν βαθμίδων καὶ πάραυτα εἶδον κατὰ πρώτην φορὰν ὅτι ὁ Ἰορδάνης μᾶς εἶχε φθάσει. Παροξυσμὸς βηχὸς τὸν εἶχεν ἀναγκάσει νὰ μείνῃ κάτω ὅτε ἐγὼ καὶ ὁ Βράουν ἐδράμομεν εἰς τὸ νοσηλευτήριον. Εἶδον τοὺς ὀφθαλμούς του σπινθηροβολοῦντας, καὶ ἤκουσα τὴν τραχεῖαν ἀναπνοήν του ἐν ᾧ ὁ ἀνθρωπίσκος οὗτος ἔλεγε. « Κράτει αὐτὰ » ἐμβάλλων ζεῦγος ὑποδημάτων εἰς τὴν χεῖρά μου. Μήπως καὶ αὐτὸς παραφρονεῖ ἐκβάλλων τὰ ὑποδήματά του εἰς τοιοῦτον μέρος;

« Πῶς Ἰορδάνη; τί θέλεις νὰ....

« Σιωπή! » μοὶ εἶπεν εἰσωθούμενος διὰ τῆς ὀπῆς τοῦ καταρράκτου, καὶ ἱστάμενος ἐπὶ τῆς στέγης. Ἐνοήσαμεν ἤδη ὅτι ἤθελε νὰ σώσῃ τὸν παράφρονα.

Ὁ τελευταῖος ὡς εἶπον ἤδη ἦτο ἄνθρωπος ἀθλητικῆς κατασκευῆς, καὶ ἐν καταστάσει σφοδροτάτης παραφροσύνης, ὁ δὲ φίλος ἡμῶν ἦτο ὑποκοριστικοῦ μεγέθους, καὶ τὸ φύσει μικρὸν σῶμά του ἦτο πρὸς τούτοις ἐφθαρμένον ὑπὸ τοῦ πάθους· ἀνέβη ἐπὶ τῆς ὀξείας κορυφῆς τῆς κεκλιμένης στέγης. Σφοδρὰ πνοὴ τοῦ ἀνέμου ἐπελθοῦσα ἔρριψεν αὐτὸν κάτω, ἀλλὰ προσκολληθεὶς εἴς τι ἀνηγέρθη πάλιν, καὶ προυχώρησεν ὥς τις ὀρχούμενος ἐπὶ ἐντεταμένου σχοινίου.

Ὁ μανιώδης φαίνεται ὅτι δὲν τὸν παρατηρεῖ· παραφυλάττομεν ἀμφοτέρους, καὶ αἱ καρδίαι ἡμῶν ταράττονται οὐχὶ ὑπ' ἀνησυχίας ἀλλ' ὑπ' αἰσχύνης. Τὸ δυνατὸν τοιούτου κατορθώματος ποτὲ δὲν εἶχε περάσει ἀπὸ τὸν νοῦν μας. Ἰδοὺ πλησιάζει τὸν παράφρονα ὅστις τὸν παρατηρεῖ· στρέφεται κατὰ ἥμισυ καὶ ἐκτείνει τοὺς βραχίονας πρὸς ἄμυναν, ἀλλ' ὁ Ἰορδάνης ἐξακολουθεῖ νὰ τὸν πλησιάζῃ. Αἱ σκιαί των ἤδη συμμιγνύονται ἐπὶ τῆς στέγης· ὁ ἄνεμος ὀλολύζει σφοδρότερον, καὶ οἱ ὀφθαλμοί μας ἀδυνατοῦσιν ἔτι μᾶλλον εἰς τὸ νὰ διακρίνωσι τ' ἀντικείμενα.

« Ὦ Θεέ! πάνε πιὰ ἔπεσαν κάτω! εἶπεν ὁ Βράουν ἁρπάζων με ἀπὸ τὸν βραχίονα, ἐν ᾧ πρᾶγμα τι κροταλίζων κατεκυλίετο ἀπὸ τῆς στέγης.

Ἀλλ' ὄχι! ἦτο κεραμίς.

Τί κάμνουν; μᾶς πλησιάζουν. Ὁ Ἰορδάνης ὀπισθοπορεῖ μετὰ προσοχῆς ὁδηγῶν τὸν μανιακόν, τὸν ὁποῖον ἥρπασεν ἐκ τοῦ στήθους τοῦ νυκτερινοῦ χιτῶνός του· ὁ παράφρων ἐξακολουθεῖ νὰ προεκτείνει τοὺς βραχίονές του ἀπειλητικῶς κατὰ τῆς ἑτοιμορρόπου μορφῆς ἥτις τὸν ὁδηγεῖ εἰς μέρος ἀσφαλές. Φθάνουσιν εἰς τὸν καταρράκτην· ἐγὼ δὲ καὶ ὁ Βράουν καταβαίνομεν τὰς βαθμίδας εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀφήσωμεν τόπον διὰ τὸ παράδοξον ζεῦγος. Φέρονται καὶ αὐτοὶ δρομαίως πρὸς τὰ κάτω. Ἁρπάζομεν τοὺς βραχίονας τοῦ μανιώδους τοὺς δένομεν, καὶ τὸν φέρομεν εἰς τὴν κλίνην του.

Στρεφόμεθα νὰ ἴδωμεν τὸν Ἰορδάνην, ὅστις ἡσύχως πάλιν φορεῖ τὰ ὑποδήματά του, καὶ οὕτω πάντες ἐπιστρέφομεν εἰς τὸν χειρουργικὸν θάλαμον. Δὲν θέλω ἐνοχλήσει τὸν ἀναγνώστην μὲ ἠθικὰς σκέψεις περὶ τοῦ μικροῦ τούτου συμβάντος. Τοῦ ταλαιπώρου Ἰορδάνου ἡ γενναία ψυχὴ ἐλπίζω ὅτι νῦν εὑρίσκεται ἐκεῖ ὅπου βλέπει καθαρώτερα τὰς ἀληθείας, τὰς ὁποίας τοσοῦτον ἐνθουσιωδῶς ἐξέταζεν εἰς τὸν βραχὺν καὶ ὠφέλιμον βίον του. Ὁ παράφρων τοῦ ὁποίου ἔσωσε τὴν ζωὴν ἔπασχε μόνον ὑπὸ προσκαίρου παραφροσύνης, καὶ τὴν σήμερον εἶναι ῥωμαλέος καὶ χρήσιμος ἄνθρωπος.

Ο ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ.

Ὁ Ἀλέξανδρος Κόβαν, χαρτοποιὸς ὅστις ἀπέθανε τὸν φεβρουάριον τοῦ 1859 ἡλικίας τεσσάρων καὶ ὀγδοήκοντα ἐτῶν, ἔφθασεν εἰς τὸ ἔπακρον τῆς ἐμπορικῆς εὐημερίας, καὶ ὅμως δύναται νὰ εἴπῃ τις ὅτι ἀπεπιήθη τὸ νὰ γίνῃ πλούσιος. Διὰ δὲ τοὺς ἀπογόνους του (ὄχι ὀλιγωτέρους τῶν ἑκατὸν) ἐπεθύμησε μόνον μέτρια πλούτη, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ζῶσι χρήσιμον καὶ φιλόπονον βίον. Ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ ποτὲ δὲν ἐφάνη ἐπίδειξις, ἀλλ' ἁπλῶς πλουσιοπάροχος φιλοξενία. Εἰς τὰς θυγατέρας του ἔλεγεν. Ἐλπίζω, ἀγαπηταί μοι, ὅτι οὐδεμία ἐξ ὑμῶν δὲν θέλει πράξει τὴν ἀνοησίαν τοῦ νὰ ζητήσῃ πλούσιον ἄνδρα. Διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ δὲ τὴν μετριότητα τῆς καταστάσεώς του, εὐηργέτει πλουσιοπαρόχως τοὺς ἐνδεεῖς, καὶ ἐβοήθει τοὺς ἀξίους νέους εἰς τὸ νὰ ἐξασφαλίσωσι πόρον ζωῆς· πρὸς δὲ τούτοις διένειμε κατὰ δύο ἐποχὰς τοῦ βίου του ἀνὰ ὀκτὼ χιλιάδας λιρῶν εἰς τὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα τοῦ Ἐδιμβούργου. Πιστεύεται ὅτι ἐπὶ πολλὰ ἔτη μόλις ἐδαπάνησεν διὰ τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ οἰκογένειαν ὅσον διὰ τοὺς ἐκτός. Εἶχε μεγάλην καὶ φιλάνθρωπον καρδίαν πρὸς τοὺς ἀδυνάτους καὶ ἁμαρτάνοντας. Ἂν τις ἔσφαλλεν ἡ σφοδροτάτη ἐπίπληξίς του ἦτο· « λοιπὸν πρέπει νὰ προσπαθήσωμεν νὰ τὸν βελτιώσωμεν. Εἶναι ἀσθενὲς πλάσμα, καὶ δὲν ἔτυχε τόσων καλῶν περιστάσεων ὅσων ἡμεῖς. Κάμετέ του ὅσον καλὸν δύνασθε. » Ἂν κανεὶς ἐζήτει νὰ τὸν βλάψῃ ἢ νὰ παρεξηγήσῃ τοὺς σκοπούς του, ἔλεγε. « Μακροθυμεῖτε πρὸς αὐτὸν μετὰ καλοκαγαθίας· ἂν παρεξηγήθη ὁ χαρακτήρ μου, ἀδιάφορον τοῦτο, ἐνόσῳ ἀπολαύω τῆς ἀγάπης τῆς συζύγου, τῶν τέκνων καὶ δωδεκάδος τινὸς φίλων μου. » Ἐπὶ τέσσαρα περίπου ἔτη εἰς τὸ τέλος τοῦ μεγάλου πολέμου, τοὺς ἐν Πενικουΐκῳ μύλους του μετεχειρίσθη ἡ κυβέρνησις ὡς κατάλυμα διὰ τοὺς Γάλλους αἰχμαλώτους, καὶ οἱ ἀποθανόντες ἐν τῇ φυλακῇ ταύτῃ ἐτάφησαν ἐκεῖ πλησίον ἄνευ οὐδενὸς σημείου τοῦ τόπου τῆς αἰωνίου ἀναπαύσεως αὐτῶν. Μετά τινα ἔτη ἀναλαβὼν τὴν κατοχὴν τῶν οἰκοδομῶν τούτων ὁ Κύριος Κόβαν ὑπῆγεν εἰς ἕνα συνενοίτην του, καὶ ἐξεβίασε παρ' αὐτοῦ πέντε σελλίνια ἐν εἴδει συνδρομῆς διὰ νὰ ἐγείρωσι μνημεῖον ἐπὶ τῶν ταλαιπώρων Γάλλων. » Ἔκτισε λοιπὸν ὡραῖον μνημεῖον φέρον τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν. « Τὰ λείψανα τριακοσίων ἐννέα αἰχμαλώτων ἀποθανόντων ἐν τῇ περιοχῇ ταύτῃ μεταξὺ 24 Μαρτίου 1811 καὶ 26 Ἰουλίου 1814 ἐτάφησαν ἐνταῦθα. » Καὶ Λατινιστί· « Grata quies patriae, sed et ominis terra sepulchrum. » δηλαδή. « Ἡδὺ μὲν τὸ ἐν τῇ πατρίδι ἀναπαύεσθαι, ἀλλὰ καὶ πᾶσα γῆ τάφος. » Καί. « Τινὲς τῶν κατοίκων τῆς ἐνορίας ταύτης ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐνθυμῶνται ὅτι πάντες οἱ ἄνθρωποί εἰσιν ἀδελφοί· ἤγειραν τὸ μνημεῖον τοῦτο ἐν ἔτει 1830. » Καὶ Γαλλικὴ δὲ ἐπιγραφὴ συντεθεῖσα ὑπὸ ἑνὸς τῶν υἱῶν τοῦ Κυρίου Κόβαν προσετέθη ἔχουσα ὡς ἑξῆς·

Nés pour bénir les vœux de viellissantes mères, par le sort appelés à devenir amants, aimés, époux et pères, ils sont morts éxilés.

Η ΣΚΛΗΡΑ!

Tiranna idolatrata

Τῆς ἐλπίδος τὸ ποτῆρι
Μ' ἄφινες γλυκὺ νὰ πίνω
Μὲ τὸ βλέμμα σου ἐκεῖνο
Ποῦ ὑψόνει τὴν ψυχήν.

Ὦ! σκληρά, σκληρὰ ἀπάτη!
Διατί νὰ σ' ἀγαπήσω;
Διατί νὰ σ' ἀπαντήσω;
Σ' τῆς ζωῆς μου τὴν ἀρχήν!

Εἰθ' ἀδάμαντες νὰ ἦσαν
Τὸ φλογώδη δάκρυά μου,
Τότε βέβαια, θεά μου,
Ἤθελες μὲ ἀγαπᾷ.

Ναί, ἡ λάμψις τοῦ χρυσίου
Ὄχι τῶν θερμῶν δακρύων
Ὅσον δήποτε γνησίων
Εἰς τὸ βλέμμα σου κτυπᾷ.

Εἴθε Εἴθε νὰ ἠμποροῦσα
Τὴν σκληρὰν νὰ λησμονήσω,
Ἀπ' τὴν μνήμην μου νὰ σβύσω,
Τὴν ὡραίαν της μορφήν.

Πλὴν εἰς μάτην ὅπου στρέφω
Ἡ εἰκών της δὲν μ' ἀφίνει,
Ὁ θεός μοῦ τὴν προτείνει
Τῆς ψυχῆς μου ἀδελφήν.

Ὦ φιλτάτη μου, εἰπέ μοι
Φεῦ! νὰ μὲ παρηγορήσῃς,
Ἂν 'ς τὸν τάφον μου θὰ χύσῃς
Δάκρυον ἀπὸ ψυχῆς;

Ἢ ἐν ῥόδον ἂν θὰ ῥίψῃς
Ἐκ τοῦ στήθους σου λαβοῦσα,
Καὶ 'ς τὸν οὐρανὸν ἰδοῦσα
Δι' ἐμὲ θὰ δεηθῇς;

Εἰς τὸν οὐρανὸν θὰ πάγω
Τὸν θεὸν νὰ ἱκετεύσω,
« *Ἄφες, θὰ εἰπῶ, νὰ σπεύσω*
« *Κάτω πάλιν ὡς σκιά·*

« *Καὶ ἀόρατος νὰ τρέχω*
« *Μετὰ τῆς γλυκείας αὔρας*
« *Εἰς δασῶν σκιὰς τὰς μαύρας,*
« *Ποῦ κοιμᾶται ἡ θεά.*

« *Τὴν χρυσῆν, ξανθήν της κόμην*
« *Μὲ τὰ ἄνθη νὰ στολίζω,*
« *Μὲ τὴν δρόσον νὰ βαντίζω*
« *Μὲ ἀδάμαντας αὐγῆς.*

« *Καὶ στενάζων μ' ἕνα δάκρυ*
« *Τῆς ψυχῆς μου, νὰ τὴν βρέχω,*
« *Καὶ παράδεισον νὰ ἔχω*
« *Μὲ αὐτὴν ἐπὶ τῆς γῆς.*

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΑΘΗΝΟΔΩΡΟΣ.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Ποτὲ μὴ ἐνθύμιζε εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰ ἐλλαττώματά των, μηδὲ τοὺς ἀτιμάσαντας αὐτοὺς συγγενεῖς.

—

Ἡ παιδεία καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον εὐάρεστον σύντροφον ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις.

—

Ὁ ἐπίσκοπος τῆς Κουεβέκης ἐγένετο ἄφαντος εἴς τι μέρος τοῦ Καναδᾶ. Οἱ πεμφθέντες πρὸς ζήτησιν αὐτοῦ ἀπαντήσαντες συνοδίαν ἐξ ἀγρίων Ἰνδῶν, τοὺς ἠρώτησαν ἂν εἶχον ἰδεῖ που τὸν ἐπί-

σκοπον. « Ἂν τὸν εὕρισκον » ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν ἀγαπητῶν τούτων « θέλω τὸν φάγει. »

—

Ἄνθρωπός τις, ὀνόματι Γιαννακὸς, διέδωκε διά τινα σκοπὸν ὅτι ἀπέθανε. Μετά τινας ἡμέρας τὸν ἀπαντᾷ εἷς ἐκ τῶν φίλων του, «Καλὰ Γιαννακὸ,» τῷ λέγει οὗτος, « ἐσὺ εἶσαι; ἐγὼ ἤκουσα ὅτι ἀπέθανες. — Σιώπα, φίλε μου! τῷ λέγει ὁ ἀποθανὼν, σοὶ λέγω ἐν ἐχεμυθίᾳ ὅτι ἀπέθανον, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν τὸν ἔχω, ἐσηκώθηκα καὶ περιφέρομαι διὰ ν' ἀποφύγω τὰ ἔξοδα τοῦ ἐνταφιασμοῦ.

Ἔλα ὅμως νὰ σὲ κεράσω.

—

Φιλόστοργός τις νεᾶνις γράψασα ἐσχάτως εἰς λαχεῖον, ἔλαβε τὸν ἀριθμὸν 16 διὰ νὰ μὴ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸν μητέρα της, ἥτις εἶχε λάβει τὸν 15.

—

Τί τὸ ὄφελος; ἔλεγεν ὀκνηρός τις, νὰ ἀκοτόνεται κανεὶς μὲ τὴν δουλειὰν διὰ νὰ ἠμπορῇ νὰ ζῇ.

—

Πρόσεχε, ἵνα μὴ φανῇς χωριάτης, νὰ μὴ προτείνῃς εἰς κυρίαν φοροῦσαν μεγάλους κύκλους νὰ καθίσῃ εἰς πολίτρόνα.

—

Ἂν ὁ ἄνθρωπος ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ὅ,τι ἐπιθυμεῖ ἤθελε διπλασιάσει τὰς θλίψεις του.

—

Θαῤῥῶ πῶς τὸ μπόλιασμα δὲν κάνει κανένα καλό. — Μιὰ φορὰ μπόλιασα ἕνα μου παιδὶ καὶ ὕστερ' ἀπὸ μιὰ 'βδομάδα ἔπεσε κάτω ἀπ' τὸ παράθυρο καὶ σκοτώθηκε!

—

Ἡ ἀληθὴς εὐγλωττία συνίσταται εἰς τὸ νὰ λέγῃ τις πάν ὅ,τι εἶναι ἀναγκαῖον καὶ μηδὲν πλέον.

—

Ἐν ᾧ κύριός τις περιεπάτει χθὲς παρὰ τὸν Μέλητα νεᾶνις τις ἐχτύπησε 'στὸ μάτι τον, καὶ τὸν ἔῤῥιψε μέσ' τον ποταμόν.

—

Ἐν ᾧ κύριός τις ὥδευε πρὸς τὸν Μπουτζιᾶν δέρνων ἀνηλεῶς τὸν ὄνόν του. — Σκληρὲ τῷ λέγει ἄλλος τις, ἔτσι σὲ διατάττει ἡ θεία ἐντολὴ νὰ φέρεσαι πρὸς τὸν ὁμοιόν σου;

—

Ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ εὐδαιμονία εἶναι μήτηρ καὶ θυγάτηρ.

—

Οἱ Κινέζοι περιφρονοῦσι τὴν Εὐρωπαϊκὴν εὐφυΐαν, ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ διορθώσωσιν ὡρολόγιον ὅταν χαλάσῃ λέγουσιν ὅτι ἀπέθανε, καὶ πὸ πωλοῦσιν εἰς μηδαμινὴν τιμὴν διὰ ν' ἀγοράσωσι νέον.

—

Ἐφημερίς τις περιγράφουσα σφοδρότατον ἀνεμοστρόβιλον λέγει. — Διέσεισε τὰ ὄρη, ἐξεῤῥίζωσε δρῦς, κατεκρήμνισε κωδωνοστάσια καὶ ἀφηρπασε τὸν πίλον ἑνὸς νεανίου!

—

Κυρία τις ἀπαντήσασα περίφημόν τινα ζωγράφον καθ' ὁδὸν — « Ἀ! Κύριε, » τῷ εἶπεν, « εἶδον πρὸ ὀλίγου τὴν εἰκόνα σας τόσον πολὺ σᾶς ὡμοίαζεν ὥστε τὴν ἐφίλησα. » — « Καὶ σᾶς ἐφίλησε καὶ ἡ εἰκών μου; » ἠρώτησεν ὁ ζωγράφος — « Ὄχι. » — « Λοιπὸν δὲν μὲ ὁμοιάζει. »

—

Ὁ ἔρως εἶναι κολλητική τις καὶ τερπνὴ ἐπιδημία προσβάλλουσα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοὺς νέους ἀπὸ τὸ 18ον ἕως τὸ 22ον ἔτος τῆς ἡλικίας των. Τὰ πρῶτα συμπτώματα αὐτοῦ εἶναι στεναγμοὶ, κοιλάρμι τῆς μάνας gants glacés, cheveux frisés, καὶ φαβορίτας à l' anglaise. Τρέφεται δὲ μὲ τὸ φῶς τῆς σελήνης, μὲ πατατάδες καὶ φὲ χρηστὰς ἐλπίδας, καὶ ἀποστρέφεται τοὺς γέροντας καὶ τοὺς διδασκάλους.

—

« Κοκόνα, τί νὰ τὰ κάμω τὰ κομμάτια τὰ κεριὰ ποῦ περισσεύουν;

« Μαθὲς δὲν ξέρεις Σταματούλα; Φέρετα 'στὸ μαγερειὸ διὰ νὰ τὰ κάψῃς ἐκεῖ. »

Ἡ θεράπαινα ἀπῆλθεν· ἀλλὰ τὴν νύκτα ἐζήτησε ἕνα κερὶ διὰ τὸ μαγειρεῖον.

« Κερί! τί τὸ θέλεις; τί ἔκαμες τὰ κομμάτια;

« Μαθὲς κοκόνα δὲ θυμοῦστε ποῦ μοῦ 'πετε νὰ τὰ φέρω 'στὸ μαγεριὸ καὶ νὰ τὰ κάψω; »

—

Τοῦ στρατιώτου ἡ ἐρώτησις.—Ὁ Σουβαρὸφ ἐσυνήθιζε πολλάκις νὰ προτείνῃ εἰς τοὺς νέους ἀξιωματικοὺς καὶ εἰς τοὺς στρατιώτας του τὰς πλέον ἀλλοκότους ἐρωτήσεις θεωρῶν ὡς ἀπόδειξιν εὐφυΐας τὴν εὔστοχον καὶ ταχεῖαν ἀπάντησιν, καὶ μισῶν πρὸ πάντων τὸ εἰς ἀπάντησιν λεγόμενον « δὲν ἠξεύρω ». Ἡμέραν τινὰ ἐπλησίασε στρατιώτην φρουροῦντα, καὶ ἐνῷ οὗτος τῷ ἐπαρουσίαζεν ὅπλα ὁ Σουβαρὸφ τῷ εἶπε· « Εἰπέ μοι πόσα κομβία εὑρίσκονται εἰς τὰς στολὰς πεντήκοντα χιλιάδων στρατιωτῶν. » « Δὲν ἠξεύρω, » τῷ ἀπεκρίθη ὁ στρατιώτης φυσικῷ τῷ λόγῳ, ὁ δὲ στρατάρχης κατὰ τὴν συνήθειάν του ἤρχισε νὰ τὸν ὑβρίζῃ καὶ νὰ τὸν ἀποκαλῇ ἀνόητον. Ὁ στρατιώτης ὅμως γνωρίζων τὸν χαρακτῆρα τοῦ Σουβαρὸφ ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ. « Ἴσως, γενναιότατε, καὶ ὑμεῖς δὲν δύνασθε νὰ ἀποκριθῆτε εἰς πᾶσαν ἐρώτησιν. Ἔχω δύο θείας, δύνασθε νὰ μοὶ εἴπητε τὰ ὀνόματά των; Ἡ τολμηρὰ μὲν ἀλλ' εὔστοχος αὕτη ἀπάντησις ἤρεσεν εἰς τὸν στρατηγὸν, ὅστις τὴν ἐπαύριον προὐβίβασεν αὐτὸν εἰς βαθμὸν δεκανέως.

κομφότητος, τὸ πρόσωπόν του ἐφάνη πρὸς στιγμὴν καλυπτόμενον ὑπὸ νεκρικῆς ὠχρότητος. Ἥρπασε τὸν βραχίονα τοῦ Στεφάνου, καὶ ἡ χεὶρ του ἦτο ψυχρά.

—Ὅλα εἶναι ἄσπρα ἐδῶ, ἐψιθύρισε, καὶ ὅλα κόκκινα ἐπάνω... Αὐτὸ τὸ κάμνω διὰ νὰ λησμονῶ... Ὅταν δὲν βλέπω κόκκινα τριγύρω μου, κύριε Μακ-Νάβη, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι μοῦ φαίνονται ὅτι εἶναι πτώματα.

Ἐμειδίασε βεβιασμένως, καὶ προὐχώρησεν ἐκπέμψας βλασφημίαν.

—Ἐλησμόνησα τὴν φιάλην μὲ τὴν ζινέβρα, καὶ δὲν ἀξίζω τίποτε χωρὶς ζινέβρα μέσα εἰς τὸ κοπάδι τοῦτο τῶν ἀθλίων νεκρῶν... Εἶναι οἰκτρὸν, ἀλλὰ ἔτσι συμβαίνει... Ἂς περάσωμεν ὀγρήγορα, καὶ ἐκλέξατε.

Ὁ Στέφανος δὲν περιέμενε νὰ τὸ ἐπαναλάβῃ. Ὥρμησε, καὶ περιῆλθε ταχέως τὸ ὑπόγειον, πρὶν ἀκόμη ὁ Δεσπότης φθάσῃ εἰς τὸ ἥμισυ τῆς ὁδοῦ. Ἔπειτα δὲ κατέπεσε πνευστιῶν ἐπὶ τῶν γονάτων του.

—Εὐχαριστῶ! εὐχαριστῶ! ἐψιθύρισε. Τοῦτο δὲ ἐπρόφερεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Θεόν.

—Ἐ! λοιπόν! λοιπόν! κύριε Μακ-Νάβη, ἀνεβόησε μακρόθεν ὁ Δεσπότης, οὗτινος ἡ φωνὴ ἐφαίνετο παραδόξως τεταραγμένη—δὲν μὲ περιμένετε!... Εἰπέτε μου!... ὁ παλληόγερος ἐκεῖνος μὲ τὰ ἄσπρα γένεια ἐκινήθη, 'ς τὴν τιμήν μου!... ἀκόμη κινεῖται, ἰδού!... Μὰ τὴν πίστι μου, εἶναι διαβολεμένον ἔργον, κύριε Μακ-Νάβη!

Ὁ Στέφανος δὲν ἀπεκρίθη· ἡ χαρά του δὲν εἶχεν ὅρια, διότι δὲν εἶδεν αὐτοῦ ὅ,τι ἐφοβεῖτο τοσοῦτον μὴ ἴδῃ.

Ὁ Δεσπότης τὸν ἐπλησίασε προσέχων νὰ μὴ παρατηρῇ οὔτε δεξιόθεν οὔτε ἀριστερόθεν. Τὸ βῆμά του ἐκλονεῖτο. Ὅτε δ' ἔφθασεν εἰς τὸ κατώφλιον, ὤθησε τὸν Στέφανον ἄνευ πολλῆς κομψότητος τρόπου, καὶ ἔκλεισε πάλιν ταχέως τὴν θύραν.

Μετὰ δὲ ταῦτα βροντώδης στεναγμὸς ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ στήθους του.

—Ἀ! ἀ! κύριε Μακ-Νάβη, ἀνεβόησε μὴ διατηρῶν πλέον οὐδὲν ἴχνος τῆς ταραχῆς αὐτοῦ— οἱ κατεργάριδες ὅσον θέλουν ἂς μοῦ κάμουν τὰ μοῦτρα, τοὺς ἔχω στὸ χέρι, καὶ θὰ τοὺς πωλήσω!... Ἀναβῆτε, κύριε, ἀναβῆτε!... Ἕνας τοῖχος ἐξ ποδάρια χονδρὸς χωρίζει ὅλους αὐτοὺς τοὺς καναλλίδες ἀπὸ τὸν δρόμον, καὶ χρειάζεται θαῦμα διὰ νὰ μοῦ τοὺς πάρουν... Ἔχω κάποια μέσα, καθὼς βλέπετε, καὶ δὲν σᾶς τὰ ἔδειξε ὅλα... ἕνας κατάσκοπος ἠμποροῦσε νὰ καταβῇ τὴν σκάλαν μου καὶ νὰ μὴ βλέπῃ ἄλλο παρὰ φωτιά... Σᾶς λέγω τὴν ἀλήθειαν, κύριε! Μοῦ ἐκόστισε περισσότερον ἀπὸ χίλιαις λίραις διὰ νὰ τὸ κατορθώσω, καὶ ἀρκεῖ μόνον νὰ πατήσω ἕνα κουμβί... Μὲ καταλαμβάνετε, θαῤῥῶ!... αἱ τράπεζαι ἀνατρέπονται καὶ ἠμπορεῖς νὰ ἴδῃς μέσα... 'ς τὸν θεόν μου, μαντεύετε τί, κύριε Μακ-Νάβη;... δὲν θέλετε νὰ τὸ μαντεύσητε;... ἢ μήπως δὲν ἠμπορεῖτε; Νὰ λοιπόν! ἠμπορεῖς νὰ ἴδῃς τιμιώτατα βαρέλια μὲ ἄλλ καὶ πόρτερ... βαρέλια ποῦ ἐπλήρωσαν τὸ κουμέρκι καὶ διὰ τὰ ὁποῖα δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ εἴπῃ λόγον... Ἀναβῆτε, ἀναβῆτε λοιπόν· διψῶ.

Ὁ Δεσπότης ἀνέπνευσε καὶ ἐξηκολούθησε πάλιν.—Κύριε Μακ-Νάβη, τέλος πάντων πῶς σᾶς φαίνονται, ἂν ἀγαπᾶτε;... Δὲν ἀποκρίνεσθε;... Ἀ! ἀ! ἐροβήθητε, πῆτε τὴν ἀλήθειαν;

—Ὄχι, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Στέφανος.

—Οὐδ' ἐγὼ, μὰ τὸν θεόν!—Ἀλλὰ εἶχα λησμονήσει τὴν φιάλην μου μὲ τὴν ζινέβρα.

Εἰσελθὼν εἰς τὸν ἐρυθρὸν θάλαμον ὁ Δεσπότης ἔσπευσε νὰ ἐπανορθώσῃ τὴν λήθην του, καὶ ἔπιε δύο μεγάλα ποτήρια τὸ ἓν ἀμέσως μετὰ τὸ ἄλλο.

—Αὐτὴ εἶναι ἡ σωστὴ ἀλήθεια, Κύριε Μακ-Νάβη, εἶπεν ἀκολούθως;—δὲν ἀλλάζω τὸ ἐπάγγελμά μου μὲ τοῦ Πάπα τὴν θέσιν... Λοιπόν!... ἐκλέξατε;

Ὁ Στέφανος ἀπεκρίθη βραχέως ὅτι οὐδὲν ὅσων εἶδεν ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὰς προσωρινὰς σπουδάς του.

—Ὤ! Ὤ! εἶπεν ὁ Δεσπότης χωρὶς πολλὴν δυσαρέσκειαν·—τόσω τὸ χειρότερον, κύριε, τόσω τὸ χειρότερον! Νομίζω ὅτι εὐχαριστήθητε μὲ τὴν *ἔκθεσίν μου.*

Ὁ Στέφανος ἔκαμε νεῦμα καταφατικόν.

—Τοῦτο φθάνει, κύριε Μακ-Νάβη. Συμφωνοῦμεν ἄλλην φορὰν, ἐπειδὴ ἐλπίζω ὅτι ἠμπορῶ νὰ σᾶς θεωρῶ ὡς πελάτην μου... Ἔπειτα δὲ, καταλαμβάνετε, προσέθηκε μιγνύων πονηρίαν τινὰ εἰς τὸ βάρβαρον μειδίαμά του,—ἔχω τὴν ἰδέαν ὅτι ἤλθετε ἀπὸ ἁπλῆν περιέργειαν... Δὲν παρατηροῦν ἔτσι τρέχοντες καὶ μὲ ἕνα βλέμμα, ἂν εἰς δέκα κομμάτια δὲν εὑρίσκεται ἕνα ὁποῦ ἠμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ... ἀλλὰ δὲν πειράζει!... χαίρω ἐπειδὴ ἔλαβα τὴν γνωριμίαν σας, κύριε Μακ-Νάβη.

Ὁ Στέφανος ἐχαιρέτησε, καὶ διηυθύνθη πρὸς τὴν θύραν. Ὁ Δεσπότης συνώδευσεν αὐτὸν μέχρι τοῦ κατωφλίου καὶ φθάσας ἐπ' αὐτοῦ ἐπανέλαβε μὲ μίγμα παραδόξου ταραχῆς καὶ ἀναιδείας.

—Μοῦ ἦλθεν ἡ ἰδέα, ἀρχοντόπουλό μου, ὅτι μὲ ἐνόμισες ἀνόητον βλέπων πῶς ἐφέρθην ἐκεῖ κάτω... Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι δὲν εἶμαι εὐχαριστημένος χωρὶς τὴν φιάλην μου μὲ τὴν ζινέβραν... ἀλλὰ ὅταν ἔχω τὴν ζινέβρα μου, καθὼς βλέπετε, περιφρονῶ αὐτοὺς τοὺς ὠχροὺς διαβόλους ὡς τὸν μέγαν Μογγόλον. Μὲ τὸ καλὸν νὰ σᾶς ἰδῶμεν πάλιν, Κύριε Μακ-Νάβη.

Ὁ Στέφανος ἦτο ἰατρὸς, καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ ἀμφιθεάτρου ἀμβλύνουσι μέρος τι τῆς καρδίας. Ἠθέλομεν ἐξέλθει τῆς ἀληθείας, ἂν ἐλέγομεν ὅτι ἡ ὄψις τοῦ νεκρωσίμου τούτου ἐργοστασίου προὐξένησεν εἰς αὐτὸν ἐντύπωσιν δυναμένην νὰ παραβληθῇ πρὸς ἐκείνην ἣν ἤθελεν αἰσθαθῆ ἀντ' αὐτοῦ ἄνθρωπος τοῦ κόσμου ἔχων τὴν συνήθη εὐαισθησίαν· οὐχ' ἧττον ὅμως ἐξελθὼν ἐκ τοῦ Κ. Δεσπότου ἠνέῳξε μὲ χαρὰν τὸ στῆθός του εἰς τὸν ἐλεύθερον ἐξωτερικὸν ἀέρα.

Δὲν κατέθλιβεν ὅμως αὐτὸν ἡ ἰδέα τοῦ θανάτου ἀλλ' ἡ ἰδέα τοῦ ἐγκλήματος.

Ἐπὶ μίαν στιγμὴν παρεδόθη ὅλως εἰς τὴν παρήγορον ἰδέαν ὅτι αἱ δύο ἀδελφαὶ δὲν ὑπέπεσαν εἰς τὰς χεῖρας δολοφόνου· ἀλλ' ἡ σκέψις ἐμετρίασε ταχέως τὴν χαράν του. Ὁ Δεσπότης δὲν ἦτο ὁ μόνος ὀψώνης τῶν χειρούργων τοῦ Λονδίνου· οἱ δὲ ἄλλοι οἱ ὀλιγώτερον πλούσιοι ἢ ὀλιγώτερον τολμηροί, περιέβαλλον τὴν μοχθηρὰν αὐτῶν ἐμπορίαν μὲ ἀδιόρατον μυστήριον. Ὁ Στέφανος λοιπὸν δὲν εἶχεν οὐδὲν μέσον τοῦ νὰ πληροφορηθῇ περὶ τούτου σαφέστατα.

Ὅτε ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Κορνιχίλλης ἡ Αισαβὼ τῷ εἶπεν, ὅτι ἄγνωστός τις τὸν περιέμενεν εἰς τὸ συνδιαλεκτήριον. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὡμίλει περὶ δύο ἁρπαγεισῶν νεανίδων...

Ἡ Αισαβὼ δὲν ἠδυνήθη νὰ εἴπῃ περισσότερον. —Ὁ Στέφανος τὴν ἀπεμάκρυνεν ἀποτόμως, ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὸ συνδιαλεκτήριον.

Κεφ. ΙΔ'.—Τὸ θυρόσημον (enseigne) *τοῦ Σακεσπείρου.*

Ὁ Στέφανος εἶχεν ὁλοτελῶς λησμονήσει τὸν Δόννωρ Δαρδάγ, τὸν πτωχὸν Ἰρλανδὸν, καὶ τὴν παράδοξον πώλησιν τὴν ὁποίαν προέτεινεν αὐτῷ παρὰ τὴν θύραν τοῦ Δεσπότου τοῦ βουρκιστοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἂν εἰσέτι ἐνεθυμεῖτο τὸν Δόννωρ Δαρδάγ, ἡ ἀρχὴ τοῦ λόγου τῆς Λισαβῶς βεβαιούσης ὅτι ὁ ἀνὴρ ὅστις περιέμενεν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ ἰσοπέδου πατώματος ὡμίλει περὶ δύο νεανίδων, ἤθελε κάμει τὸν Στέφανον νὰ μὴ συλλογισθῇ οὐδόλως τὸν πτωχὸν Ἰρλανδόν.

Εἰσελθὼν εἰς τὸ συνδιαλεκτήριον ἀνεγνώρισε τὸν Δόννωρ ἐκ τοῦ κατεσχισμένου ἐνδύματος αὐτοῦ μᾶλλον ἢ ἐκ τοῦ προσώπου του, διότι ὁ δυστυχὴς Ἰρλανδὸς εἶχεν ἀποκοιμηθῆ περιμένων αὐτὸν, καὶ τὸ πρόσωπόν του στηριζόμενον ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἐκρύπτετο ὑπὸ τὴν ἐν ἀταξίᾳ πυκνὴν κόμην του.

Ὁ Στέφανος ὅστις ὥρμησε μετὰ σφοδρᾶς καὶ ἀνησύχου περιεργείας ἐστάθη ὡς ἠπατημένος!

—Σὺ μόνος εἶσαι ἐδῶ; ἀνεβόησεν.

Ὁ Δόννωρ δὲν ἐνόησε τοὺς λόγους τούτους, ἀλλ' ἐξύπνησεν ἔντρομος· ἡ χείρ του ἐστηρίχθη κατὰ πρῶτον ἐπὶ τοῦ στομάχου του.

—Ὤ! ἐψιθύρισεν·—ὠνειρευόμην ὅτι ἔτρωγα ψωμί!.. Αὐτὸ κάμει καλὸ καὶ στὸν ὕπνον ἀκόμη, διότι δὲν ὑποφέρω πλέον ἀπὸ πεῖναν!...

Παρετήρησε δὲ τὸν Στέφανον καὶ ἐσκίρτησεν ὅλος.

—Δὲν ὠνειρεύθην, ἐπανέλαβεν· ἔφαγα... τὴν τιμὴν τοῦ αἵματός μου.—Νὰ ποῦ ἦλθα, Εὐγενέστατε, ἐξηκολούθησε μετὰ μελαγχολικῆς ἀταραξίας. —Ὑπῆγα εἰς τὸν Ἅγι-Γίλλη. Τὸ κοριτσάκι ἔχει φορέματα, καὶ ἠγόρασα ψωμί.. Ἔκαμα ἄσχημα νὰ ἀγοράσω ψωμὶ προσέθηκεν ἀναστεν ζων, διότι τὸ ψωμὶ εἶναι καλὸ, καὶ μᾶς κάμνει νὰ ἀγαπῶμεν τὴν ζωήν.... Ἀλλ' ἀδιάφορον· νὰ ποῦ ἦλθα.

Ὁ Δόννωρ ἠγέρθη, καὶ ἵστατο ὄρθιος συνεσταυρωμένας ἔχων τὰς χεῖρας ἐνώπιον τοῦ Στεφάνου, ὅστις κατακεκμηκὼς εἶχε ῥιφθῆ ἐπί τινος ἕδρας.

—Καλὰ, ἐψιθύρισεν ὁ τελευταῖος οὗτος ῥεμβάζων. Θὰ φροντίσω νὰ σοῦ εὕρω ἐργασίαν.

—Ἀκούσατε, Εὐγενέστατε, εἶπε σταθερῶς ὁ Δόννωρ, μὴν ἀργεῖτε'... Τώρα ποῦ δὲν ὑποφέρω πιὰ μου ἔρχεται ἡ ἐπιθυμία νὰ ζήσω... Δὲν εἶμαι περισσότερον. ἀπὸ σαράντα χρονῶν, τέλος πάντων... ἂς τελειώσωμεν. Ἔχω ἕνα σχοινίον εἰς τὴν τζέπι μου· τὸ καρφὶ μόνον θὰ μοῦ δώσετε.

Ὁ Στέφανος τὸν ἐθεώρησεν ἔκπληκτος.

—Δώσατέ μου τὰ οἰκοσιπέντε σελλίνια ποῦ μου χρεωστεῖτε, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Δόννωρ, καὶ δείξετέ μου τὸν δρόμον τοῦ ἐργαστηρίου σας... ἀπόψε ἂς τελειώσῃ ἡ δουλειά.

Ὁ Στέφανος ἐνεθυμήθη τὰ περὶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

—Χρειάζομαι ζῶντας φίλους, Δόννωρ, εἶπε μὲ ἀκούσιον μειδίαμα, καὶ θὰ προσπαθήσω νὰ σε ἀφαιρέσω τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ κρεμασθῇς... Ἀλλ' ἤσουν οὕτω μόνος ἐδῶ ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς σου;

—Εὐγενέστατε!... Εὐγενέστατε!... ἀνεβόησεν ὁ Δόννωρ ἀντὶ νὰ ἀποκριθῇ, ἐξήγησου με καθαρώτερα... Εἶμαι δυστυχὴς ἄνθρωπος... δὲν ἤθελεν εἶναι καλὸν νὰ μὲ ἀφήσητε νὰ νομίζω... Δὲν θέλετε λοιπὸν τὸ σῶμά μου γιὰ τὰ χρήματά σας;...

—Βεβαίως ὄχι, φίλε μου, ἀπεκρίθη σιγανὰ ὁ Στέφανος.

—Ὤ! εἶπεν ὁ Δόννωρ καταστὰς ἄφωνος ὑπὸ ἐκπλήξεως.

Ἔπειτα δ' ἐξηκολούθησε λέγων μετ' ἀκορέστου στομυλίας.

—Ἐχρεώστουν νὰ ἀμφιβάλλω.. καὶ δέν μου τὸ εἴπετε εἰς τὸν δρόμον τῆς Προσκυνήσεως (Worship-Street), Εὐγενέστατε;... Ἀλλὰ δὲν ἤθελα νὰ σᾶς ἐννοήσω, ἐπειδὴ πολλαῖς φοραῖς ἤλπισα... καὶ εἶναι τρομερὸν πρᾶγμα νὰ ἐλπίζῃ κανεὶς τοῦ κακοῦ. Ἀλλὰ, ὦ Εὐγενέστατε!... σὰν εἶδα πῶς κατοικεῖτε εἰς τὸ σπίτι τοῦτο ἀπὸ τὸ ὁποῖον, αἱ δύο μικραὶ κυρίαι πολλαῖς φοραῖς μοῦ ἔδωκαν ἐλεημοσύνην...

—Σὺ λοιπὸν ὡμίλησας περὶ αὐτῶν; διέκοψεν αὐτὸν ὁ Στέφανος.

—Ἐγὼ, Εὐγενέστατε.

—Τὰς γνωρίζεις;

—Ἀνάμεσα σὲ χίλιαις, νὰ δῶ καλὴ ψυχή!... Ὡμίλησα δι' αὐτὰς, διότι μοῦ εἴπετε εἰς τὸ δρόμο τῆς Προσκυνήσεως ὅτι ἐζητούσατε δύο κορίτσια ποῦ σᾶς τὰ κλέψανε... καὶ ἐφοβήθηκα.

—Αὐτὰς ζητῶ, Δόννωρ.

—Εἶναι ἐκεῖναι! ἐπανέλαβεν ὁ Ἰρλανδὸς συγκλείων τὰς ἰσχνὰς χεῖράς του, τὰς ὁποίας ὕψωσεν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του·—εἶναι ἐκεῖναι, τὰ καϋμένα ἐκεῖνα τὰ ἀγγελάκια!... καὶ τὰς εὕρετε, Εὐγενέστατε;

Ὁ Στέφανος ἔσεισε τὴν κεφαλὴν μελαγχολικῶς.

—Ὦ! θὰ τὰς εὕρω ἐγὼ, ἀνεβόησεν ὁ Δόννωρ ἁρπάζων τὴν χεῖρα τοῦ Μακ-Νάβη, καὶ ἂν ἦναι εἰς τὰ νύχια τῆς κατηραμένης *Φαμίλιας* ποῦ εἶναι σὰν ἕνα θηρίον μὲ χιλιάδες κεφάλια!.. Ὁ Σάλιαγκας καὶ ἡ Λοῦ, τὰ δύο παιδιά μου, ἔπεσαν εἰς τὴν παγίδα των, καὶ εἶναι ἀνάμεσα σ' αὐτὸ τὸ ἀναθεματισμένο στράτευμα, τὸ ὁποῖον τὴν νύκτα πολιορκεῖ ἀκατάπαυστα τὴ Λόνδρα... Ὅταν ἐκινδύνευα ν' ἀποθάνω ἀπὸ τὴν πεῖνα, δὲν ἠθέλησα νὰ πάρω τὰ χρήματα ποῦ ἤθελον νὰ μοῦ δώσουν, διότι τὸ χέρι τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός μου, εἶναι παγρικὸ, Εὐγενέστατε, δόξα νἄχῃ ὁ θεός!... Ἀλλὰ διὰ τὴν εὐγενεία σας ποῦ με εὐσπλαγχνίσθητε... καὶ διὰ τὰ δύο ἀγγελάκια τὰ καϋμένα, ποῦ τόσαις φοραῖς μὲ βοήθησαν εἰς τὴν δυστυχία μου... ὦ! δὲν ἠξεύρω τί θὰ κάμω!...

—Εὐχαριστῶ, Δόννωρ, εὐχαριστῶ, εἶπεν ὁ Στέφανος·—ἀλλὰ τί ἐλπίζεις;

—Ἡ μικρὰ Λοῦ ἔχει καλὴν καρδιὰ, ἀπεκρίθη ὁ Ἰρλανδὸς, καὶ ὁ Σάλιαγκας εἶναι γνωστικὸ παιδί... Εὐγενέστατε, ἂν ἡ Φαμίλλια ἔχῃ νὰ κάμῃ τίποτες μ' αὐτὴν τὴν κλεψιὰ τῶν κοριτσιῶν... θὰ τὸ μάθω... θὰ μάθω ποῦ εἶναι... καὶ τότε θὰ ἐπιστρέψω πάλιν εἰς τὴν Εὐγενίαν σας διὰ νὰ ἀκολουθήσω τὰς διαταγάς σας, καὶ σᾶς βοηθήσω εἰς τὰς προσπαθείας σας.

Ὁ Στέφανος ἔθλιψε τὴν χεῖρά του, καὶ ὁ Δόννωρ οὗτινος τὸ πρόσωπον νενεκρωμένον ὑπὸ τῆς στερήσεως, ἐλαμπρύνετο ἤδη ὑπὸ τὸ πῦρ ἐνθουσιώδους ἀφοσιώσεως, εἶπε πάλιν μὲ τὸν τόνον τῆς βαθείας ἐκείνης εὐγνωμοσύνης, τὴν ὁποίαν ἡ ἐπιτηδειοτέρα ὑπόκρισις οὐδέποτε ἠδυνήθη νὰ μιμηθῇ.

—Ἐπρομηθεύσατε ἕνα φόρεμα εἰς τὸ κοριτσάκι, ποῦ ἤτανε ὁλόγυμνο εἰς τὸ δρόμο τῆς Ἐκκλησίας, Εὐγενέστατε· ὑπεσχέθητε ἕνα σταυρὸ εἰς τὴν καϋμένη τὴ Νέλλη· δι' ὅλα αὐτὰ σᾶς ἐπρόσφερα τὸ σῶμά μου... θὰ σᾶς δώσω τὴν ζωήν μου, ἂν ἠμπορῶ, Εὐγενέστατε, εἰς τὴν Εὐγενίαν σας καὶ εἰς τὰ κοριτσάκια, διότι μόνον οἱ τρεῖς σας εἰς ὅλη τὴ Λόντρα ἠυσπλαχνισθήκετε τὸν ταλαίπωρον Ἰρλανδόν...

Εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ ἀναγνώστης ἐπιθυμεῖ μεγάλως νὰ μάθῃ ὅ,τι ἡ Κυρία Φούτση καὶ ἡ Κυρία Κρούβη, αἱ ὁποῖαι ἐννοεῖται ὅτι κατεσκόπευον ἐκ τοῦ παραθύρου τῆς Κυρίας Βλουμπέρης, μὲ τὴν κυρὰ Βράουν καὶ τὴν Κυρὰ Κροσκέρνην, ἵνα παρατηρήσωσι δεῖγμά τι θλίψεως ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Μακ-Νάβη, ὅ,τι ἐσυλλογίσθησαν περὶ τοῦ μέλανος καὶ κατεσχισμένου ἐνδύματος καὶ τῶν ἀνωρθωμένων τριχῶν τοῦ ταλαιπώρου Δόννωρ Δαρδάγ· ἀλλὰ μᾶς ἔκαμαν ἐπικρίσεις τινὰς ἀφορώσας τὸ ἐνδιαφέρον πρόσωπον τὸ ὁποῖον αἱ ἐνάρετοι αὗται κυρίαι παριστῶσιν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἱστορίᾳ, καὶ θέλομεν περιορισθῇ ἐνταῦθα εἰς τὸ νὰ ἀναφέρωμεν τὴν γνώμην τῆς Κυρίας Βλὰκ καὶ τῆς Κυρίας Δόδης, αἵτινες οὐδεμίαν ἐπήνεγκον γνώμην.

Ὁ Δόννωρ κατέβη μεθ' ὅλης τῆς ταχύτητος τῶν ποδῶν του τὸ λιθόστρωτον τῆς Κορνιχίλλης διευθυνόμενος πρὸς τὸν Ἅγιον Παῦλον. Ἦτο εἰσέτι ἀσθενέστατος καὶ οἱ ἀσθενεῖς πόδες του γενόμενοι κάτισχνοι ὑπὸ χρονίου νηστείας, ἐκλονίζοντο ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ λειποσάρκου σώματος αὐτοῦ· ἓν γρονθοκόπημα τοῦ Τόμη Τουρνοβούλλη ἢ τοῦ Μιχαλιοῦ ἤθελε τῇ ἀληθείᾳ τὸν θραύσει ὡς ὅαλον· ἀλλὰ τὸ πρόσωπόν του ἀπέβαλε τὴν θέαν τῆς κατηφοῦς ἀκινησίας αὐτοῦ. Πῦρ ἀνεῤῥιπίζετο ἐκ τῶν μεγάλων, ἐκφρασιτικῶν καὶ γλυκέων ὀφθαλμῶν του· ὁ κόπος τοῦ ταχέος βαδίσματος διήγειρε παροδικὰ χρώματα ἐπὶ τῶν ἐξεχόντων μήλων τῶν κοιλωθεισῶν παρειῶν του, καὶ τὸ σύνολον τοῦ προσώπου του ἐξέφραζεν ἀνδρείαν ἔνθερμον πολλῷ ἀνωτέραν τῶν δυνάμεών του.

Ἐβάδιζεν ἀνωρθωμένον ἔχων τὸ μέτωπον, καὶ τὸν ὀφθαλμὸν σταθερὸν, καὶ τρέχων διελέγετο πρὸς ἑαυτὸν, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ζῶσιν ἐν ἐρημίᾳ, καὶ δὲν ἔχουσιν οὐδὲν φίλον οὗς, ἵνα ἐμπιστευθῶσιν αὐτῷ τὰς σκέψεις των.

—Ὦ! τί καλὸς κύριος! ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν μὲ τὴν ὑπέρμετρον πολυλογίαν τῶν ὁμοεθνῶν του.—ὦ! τί γενναία καρδιά!... καὶ τὰ καϋμένα τὰ ἀγγελάκια μου! Ὦ! ὁ θεὸς, ἡ Παναγία καὶ ὁ φύλακάς μου ἄγγελος νὰ τοὺς βοηθήσουν καὶ τοὺς τρεῖς!... Καλὲ ποῦ βρέθηκε νὰ πέσῃ ἡ δυστυχία ἐπάνω σ' αὐτὸ τὸ καϋμένο τὸ σπίτι, ποῦ εἶναι τὸ μόνο στὴ Λόνδρα ὅπου ἠὖρα καλαῖς καρδιαῖς διὰ νὰ μὲ εὐσπλαγχνισθοῦν... Ἄ! Δόννωρ, πρέπει νὰ δουλέψῃς τώρα, νὰ ψάξῃς καὶ νὰ ἀποθάνῃς ἐπάνω σ' αὐτὴ τὴ δουλειά σου... καὶ θὰ τὴν κατορθώσῃς αὐτὴ τὴ δουλειὰ, Δόννωρ... Ναὶ, ναὶ, θὰ τὴν κατορθώσω.

Ἐστάθη δὲ ἀσθμαίνων εἰς τὴν ἄκραν τῆς Ὁδοῦ τοῦ Στόλου ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου τοῦ Ναοῦ Temple-Bar).

—Ἀλλὰ ποῦ νὰ τὸ εὕρῃ κανεὶς τὸ κακόπεδον ἐκεῖνο, τὸν Σάλιαγκα; εἶπε καθ' ἑαυτὸν—ὁ θεὸς ἠξεύρει ποῦ κατοικεῖ, ἀνκατοικῇ εἰς κανένα μέρος!... Ἄ! νὰ δοῦμε, ἐδῶ εἶναι τὸ καπηλειὸ τῆς Πέγης εἰς τὸ Μπροστινὸ Δρόμο. Ἀλλὰ τὸ βράδυ, τὴν ὥραν τοῦ θεάτρου... Εἶναι καὶ τὸ ἄσυλον τοῦ Ναοῦ,—ἀλλὰ δὲν γνωρίζω τὸ σύνθημα, καὶ δὲν θὰ μοῦ ἀνοίξουν... Ἔπειτα δὲ ὁ Σάλιαγκας προτιμᾷ νὰ πίνῃ καὶ νὰ διασκεδάζῃ παρὰ νὰ κοιμᾶται εἰς ἕνα ὑπόγειον... Ἄ! εἶναι τὸ *κολτοῦκι* τοῦ Σακεσπείρου δύο πάσσα μακρυὰ ἀπ' ἐδώ... Τὰ καϋμένα τὰ ποδάρια μου ἔχουν μεγάλην ἀνάγκην νὰ ἀναπαυθοῦν.

Ὁ Δόννωρ ἐπανέλαβε τὸν δρόμον του, διέβη ἀριστερόθεν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Κλήμεντος, καὶ ἐστράφη πρὸς τὴν Ὁδὸν τῆς Μάγισσας ὅπου κεῖται τὸ *κολτοῦκι* Σακεσπείρου γνωστὸν ἐν ὅλῳ τῷ Λονδίνῳ ὡς τὸ καταγώγιον παντὸς εἴδους κλεπτῶν.

Τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐφαίνετο εἰσέτι πρὸς τὰ ἄνω τοῦ ἐμπροσθίου μέρους, γεγραμμένον μὲ λαμπρὰ χρώματα τὸ περίφημον ἀλληγορικὸν θυρόσημον ἰχθὺς καὶ ἓν πτηνὸν ἐντὸς ὑαλίνου σφαίρας.

Δυσκολευόμεθα νὰ πιστεύσωμεν, ἂν οἱ συχνάζοντες εἰς τὸν *Σακεσπεῖρον* εἶχον ἀνάγκην τῆς συμβολικῆς ταύτης εἰδοποιήσεως, ἵνα φοβῶνται τὴν φυλακὴν τῆς Νέας Πόλης καὶ τὴν ἐξορίαν τῆς Αὐστραλίας.

Τὸ περίφημον τοῦτο *ρούκερυ* (roukery) (1) ἦτο τότε ὡς καὶ σήμερον καπηλεῖον ὁπωσοῦν ὡραῖον κατὰ τὸ φαινόμενον κείμενον ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ πρὸς ἑκατὸν περίπου βήματα μακρὰν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Κλήμεντος. Οἱ συχνάζοντες εἰς αὐτὸ, ἀποκλειστικῶς πάσης ἄλλης τάξεως *πολιτῶν* εἶναι ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι καὶ κλέπται.

Αἱ δύο αὗται φυλαὶ, τοὺς ὁποίους οἱ ἐπιπόλαιοι θεωροῦσιν ὡς θανασίμους ἐχθροὺς, ζῶσιν ἐν αὐτῷ ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ, καὶ προσφέρουσιν ἀλλήλοις τὴν ὑπόληψιν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλει τὸ ἀμοιβαῖον σέβας. Μόνον δὲ ἐνίοτε κλητήρ τις δυσηρεστημένος συλλαμβάνει κλέπτην, τὸν ὁποῖον δὲν ὑποπτεύεται.—Οἱ παρευρισκόμενοι οὐδόλως ταράττονται διὰ τοῦτο, διότι γίνεται ἐν τάξει, καὶ αἱ μικραὶ αὗται δυστυχίαι δύνανται νὰ συμβῶσιν εἰς πάντα ἄνθρωπον.

Ἐννοεῖται ὅτι ὁμιλοῦμεν περὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι συχνάζουσιν εἰς τὸ καπηλεῖον τοῦ Σακεσπείρου.

Ἡ ἀστυνομία τοῦ Λονδίνου ἤθελε χύσει ἄφθονα δάκρυα, ἂν δι' ἀπροσδοκήτου τινὸς δυστυχίας τὸ πρωτότυπον τοῦτο *ρούκερυ* κατεστρέφετο. Τωόντι δὲ τὸ καπηλεῖον τοῦτο τῇ χρησιμεύει ὡς ταμεῖον. Ἀρκεῖ νὰ ἐμβάλῃ ἐν αὐτῷ τὴν ἅρπαγα χειρά της, ἵνα ἐξαγάγῃ ἐξ αὐτοῦ κατὰ τύχην ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν γεῦμα παρεσκευασμένον διὰ τὸ δικαστήριον.—Εἰς πάντα δὲ τόπον ἡ ἀστυνομία ἀγαπᾷ νὰ δεικνύῃ ζῆλον χωρὶς νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰς ἡδονὰς τῆς συνήθους ἀμεριμνίας (far niente). Ὁ Δόννωρ εἰσῆλθεν ἀποτόμως εἰς τὸ λογιστήριον, καὶ ἐπέρασεν ὅσον τάχιστα ἐνώπιον τοῦ εὐσάρκου λογιστοῦ τοῦ ἑδρεύοντος εἰς τὸ καπηλεῖον. Οὗτος ἐπεθύμησε πολὺ νὰ τοῦ κωλύσῃ τὴν εἴσοδον τοῦ συνδιαλεκτηρίου, ἀλλ' οἱ κλέπται τοῦ Λονδίνου συνηθίζουσι πολλάκις νὰ μεταμορφόνωνται παραδόξως, καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἄνθρωπός μας ἐφοβήθη μήπως δυσαρεστήσῃ κανένα σημαντικὸν ληστὴν καλυπτόμενον ὑπὸ τὰ ῥάκη ταῦτα. Ἦσαν τότε τέσσαρες περίπου ὧραι μετὰ μεσημβρίαν. Τὸ συνδιαλεκτήριον τοῦ *ρούκερυ* ἦτο σχεδὸν κενόν. Ἐν τούτοις τρία ἢ τέσσαρα τμήματα κατείχοντο ὑπὸ ἀνθρώπων, καὶ εἰς ἓν ἐξ αὐτῶν, ὁ κὺρ Σάλιαγκας ἐνδεδυμένος τὴν περίφημον ἐνδυμασίαν κυρίου, ἣν εἶχεν ἀγοράσει πρὸ δύο ἡμερῶν ἐν τῇ Ὁδῷ Ἐλάφου κατὰ διαταγὴν τοῦ καλοκαγάθου καπετὰν Πάδδη Ὀχράνη, ἔπαιζε τὴν πρέφαν μὲ τὸν Τόμην Τουρνοβούλλην καὶ δύο ἄλλους ἀνθρώπους τῆς Οἰκογενείας.

(1) Φωλεὰ κλεπτῶν.

Ὁ Τόμης Τουρνοβούλλης εἶχε δερμένον τὸ μέτωπον αὐτοῦ διὰ χειρομάκτρου· δὲν διεστήρει ὅμως οὐδὲν ἴχνος τῆς φρικώδους μάχης, εἰς ἣν περιεπλέχθη εἰς τὴν *Πίταν καὶ τὴν Κόπαν*.

Ὁ χονδρὸς Μιχαλιὼς ἦττον εὐτυχὴς ἢ μᾶλλον εὐαίσθητος εὑρίσκετο εἰς χεῖρας τοῦ χειρούργου.

Εἰς ἄλλο τι τμῆμα ἀπέναντι κατόπτρου τινὸς κρεμαμένου ἐπὶ τοῦ τοίχου, ἡ μικρὰ Λοῦ ἐκαλλωπίζετο διὰ τὸν ἑσπερινὸν περίπατον αὐτῆς. Διήρεσεν εἰς βοστρύχους τὴν μακρὰν καὶ ξανθὴν κόμην της, καὶ ἐπέθετεν ἐπὶ τῶν ἰσχνῶν παρειῶν της σπόγγον ἐμβεβαμμένον ἐντὸς ψιμυθίου.

Τὸ φῶς τῆς ἡμέρας φωτίζον τὰ ἰσχνὰ μέλη της καθίστα ζωηροτέραν καὶ τρομερωτέραν τὴν φθορὰν τῆς κακίας ἐπὶ τοῦ ἀθλίου τούτου θύματος τῆς πρωΐμου ἀσελγείας. Ἡ παλιδνὴ ὠχρότης τοῦ δυστυχοῦς κορασίου ἐφαίνετο διὰ τοῦ ἐρυθροῦ ψιμυθίου, καὶ οὐδὲν ἐπίχρισμα ἠδύνατο νὰ καλύψῃ τὸν φαιὸν, βαθὺν καὶ πλατὺν κύκλον, τὸν ὁποῖον ἡ μέθη, αἱ ἀγρυπνίαι καὶ τὸ πάθος εἶχον χαράξει ὑπὸ τοὺς ἠλιθίους μεγάλους ὀφθαλμοὺς αὐτῆς.

Ὁσάκις ὕψωνε τὴν χεῖρα ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς της, ἵνα διευθετήσῃ τὴν κόμην της, ὁ κόπος διήγειρεν εἰς τὸ ἀσθενὲς αὐτῆς στῆθος θρηνώδη καὶ βραγχώδη οἰμωγήν.—Τότε ἵστατο καὶ ἔπινε ζύθον.

Ὅταν ἔπινε, πνοὴ ζωῆς διήρχετο διὰ τῶν μικρῶν μελῶν αὐτῆς, ἅτινα ἔπασχον κόπωσιν. Ἐμειδία ἀπέναντι τοῦ κατόπτρου αὐτῆς, καὶ ἔψαλλε μὲ λυπηρὰν φωνὴν τεμάχιον αἰσχροῦ ἄσματος.

Ἡ δυστυχὴς ἤρκει μόνη νὰ παραστήσῃ ἐντελῆ, ὁλεθρίαν καὶ ἄτιμον εἰκόνα τοῦ πρωΐμου ἐξευτελισμοῦ, ἐν ᾧ ἀποθνήσκει μόλις βλαστήσασα, μερίς τις τῆς πτωχῆς νεολαίας τοῦ Λονδίνου. Πόσα τρυφερὰ καρδία ἤθελε καταληφθῆ ὑπὸ βαθείας λύπης βλέπουσα τὴν ἄνηβον ταύτην ἱέρειαν τῆς Ἀγγλικῆς Ἀφροδίτης φθινοῦσαν ὑπὸ τῶν ἀποτροπαίων μόχθων τῶν ἀῦπνων νυκτῶν αὐτῆς, παλαιοῦσαν διὰ τῆς μέθης κατὰ τῆς ἀγωνίας, καὶ ψάλλουσαν ἄφροντιν, διὰ τοῦ σπαρακτικοῦ ῥέγχους τῶν κατοικένων πνευμόνων αὐτῆς.

Ἐνῷ ἡ μικρὰ Λοῦ ἐλουσμεῖτο, ψάλλουσα καὶ πίνουσα, διὰ πεπαλαιωμένων καὶ ψευδῶν χρυσωμάτων, ἅτινα ἐχρησίμευον διὰ τὴν ἑσπερινὴν στολήν της, ὁ Σάλιαγκας, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ ἐνδυμασία τῶν εὐγενῶν τὴν ὁποίαν ἐφόρει, ἐνέπνεε βεβαιότατα ὑπερηφάνειαν, ἐξηκολούθει *τὴν παρτίδα τῆς πρέφας* μετὰ τριῶν συνεταίρων του, οἵτινες τὸν ἠπάτων.

—*Τρεῖς χαρτοσιαῖς*! εἶπε περιστρέφων τὰ χαρτοπαίγνια·—*κάσσα δεκαπέντε*, κουμπάρε Τόμη... Τί θὰ ἔλεγε κανεὶς νὰ με βλέπῃ νὰ παίζω ἔτσι δὰ μαζῆ μὲ σένα, ποῦ κόντεψες νὰ σκοτώσῃς τὸ Μιχαλιὸ τὸ γαμπρό μου;... Μὰ εἶμαι ἄνθρωπος κατὰ πῶς πρέπει, 'ς τὸ θεό μου! καὶ ὁ διάολος νὰ πάρῃ τὸ Μιχαλιώ!

—Ὁ καϋμένος ὁ Μιχαλιὼς, εἶπε μακρόθεν ἡ Λοῦ· —εἶναι πρεῖς μέραις ποῦ δὲ μ' ἔδειρε.

—Πίνε, ἀδερφή μου Λοῦ, πίνε καὶ τραγούδα, κα-

τάλαβες, καὶ μὴ μᾶς χαλνᾷς τὴν ἡσυχία τοῦ παιχνιδιοῦ μας, ἐμᾶς τοὺς ἄντρας.

Ἡ *χαρτοσιὰ* ἤρχισε καὶ ἐτελείωσε. Εἰς μάτην ἐζήτουν νὰ ἀπατήσωσι τὸν Σάλιαγκαν, αὐτὸς πάντοτε ἐκέρδιζεν.

—*Εἶναι μέσα* Τόμη, εἶπε... Καλὰ τὸ μάθετε, ἡ ὄμορφή μου Μαργαρὼ μοῦ διηγήθηκε ἀπόψε μιὰ ἱστόρια διαβολεμένη... Νὰ μὴ ζήσω ἂν καταλαβαίνω λόγο... Λέγει πῶς οἱ μυλόρδοι τῆς νύκτας ἀγοράσανε τὸν Σώνδερς τὸν Ἐλέφαντα τὸν παλαιὸ γίγαντα τοῦ ἱπποδρομίου τοῦ Ἀσλεῖ γιὰ νὰ σκάψουν ἕνα λαγοῦμι ἀποκάτω ἀπὸ τὸ βασιλικὸ παλάτι.

—Ὄχι ἀπὸ τὸ βασιλικὸ παλάτι ἀποκάτω, ἀπεκρίθη ὁ Σάρλης ὁ μεγαλόσωμος πορθμεὺς, ἀλλ' ἀποκάτω ἀπὸ τὸ μαγαζὶ τῶν διαμαντικῶν τοῦ βασιλέα μέσα εἰς τὸν Πύργο.

—Καλὴ ἰδέα! ἀνεβόησεν ὁ Σάλιαγκας· μὰ θάχῃ νὰ τρυπήσῃ μεγάλο μέρος ὁ ἐλέφαντας, ἐπειδή τις τὸ μαγαζὶ εἶναι σὴ μέση τοῦ Πύργου,—καὶ ὁ Πύργος εἶναι πλατύς.

—Οὔφ! εἶπεν ὁ Τόμης Τουρνοβούλλης,—αὐτὰ εἶναι μασκαραλίκια.. κυττάζετε τὰ χαρτιά σας σεῖς!

—Θαῤῥῶ πῶς ἠμπορεῖ νὰ 'μιλᾷ κανεὶς ἐνῷ παίζει, κουμπάρε μου Τόμη Τουρνοβούλλη! ἀπεκρίθη ὁ Σάλιαγκας μετ' ἐπισημότητος.—πήγαινε νὰ δῆς τοὺς εὐγενεῖς στὴ λέσχη ἂν κάμουν μιὰ ὁλόκληρη παρτίδα χωρὶς νὰ συνομιλήσουν μὲ τὴν ἄνεσί των... *Καταλαμβάνεσε*; ἡ γυναικά μου ἡ Μαργαρὼ διηγεῖται πολὺ περίεργα πράματα γι' αὐτά... ἐπιθυμοῦσα νὰ ἦτον ἐδῶ, ἀλλὰ μπαρκαρίστηκε σήμερα τὸ πρωῒ διὰ νὰ φέρῃ χορταρικὰ καὶ κριάσι εἰς τὸ μπρίκι *Κοφτερὸ* ποῦ ἄραξε γτὲς ἀπάνω ἀπὸ τὴ Γρηνουΐχη... λέγει πῶς μονάχος του ὁ Σώνδερς δουλεύει ἴσα μὲ δώδεκα ἀνθρώπους... καὶ εἶναι τόσο χονδρὸς ποῦ μπορεῖ νὰ τὸ κάμῃ, παλληκάρια μου!

—Δώδεκα ἀθρῶποι σὰν ἐσένα, σαλιάρη φαφλατᾶ! ὑπετονθόρισεν ὁ Τόμης.

—Σὰν ἐμένα γιὰ σὰν ἐσένα, Τουρνοβούλλη... δὲν ὑπάρχει καμμιὰ μεγάλη διαφορά... καὶ οἱ δυὸ εἴμαστε παστρικοί. Μὰ ὅσο γιὰ τὸ Σώνδερς δίνω, μὰ τὸ θεριὸ, μεσὴ λίρα γιὰ νὰ τὸν δῶ νὰ δουλεύῃ... Θυμᾶσαι ἐπέρσι σὸ ἱπποδρόμιο τ' Ἀσλῆ ἐσήκονε ἕνα ἄλογο!

—Ἂς ἐσήκονε ὅ,τι κὶ ἂν ἤθελε, πρωτοδιαβόλου γυιέ!.... μπαστοῦνι ῥίχνεις!

—Ῥίχνω μπαστοῦνι, Τόμη, καὶ ὁ σύντροφός μου θὰ ῥίξῃ κούπα... Τὸ ξέρεις, ὁ καπετὰν Πάδδης εἶναι ὁ τεβεντζῆς αὐτουνοῦ τοῦ ἐλέφαντα.. Θὰ τοῦ 'πῶ νὰ μοῦ τὰ δείξῃ ὅλα.

—Καὶ μὰ τὴν ἀλήθεια πρέπει νἆναι περίεργα, εἶπεν ὁ Σάρλης·—ἀλλὰ ἂν κλέψουν τὰ διαμαντικὰ τοῦ βασιλέα τί θὰ βγάλωμε 'μεῖς;... καμπόσα σελλήνια;... Ἀ! ἂν δὲν ἠρχούτανε ἡ Ἐντιμότης Του, Τουρνοβούλλη, θενᾶχαμεν τώρα τῆς μπάγκανότας τοῦ Κ. Σμίθ....

—Καὶ τί χουβαρταλίκι; ἀνεβόησεν ὁ Τόμης.

—Τί ζεῦκι! εἶπεν Σάλιαγκας.

Ἡ Λοῦ ἔδηξεν εἰς τὸ τμῆμα ἐν ᾧ ἐσπολίζετο, καὶ ὁ σίελος αὐτῆς ἦτο ἐμβεβαμμένος ὑπὸ αἵματος.

—Δὲν ἔχω πιὰ ζινέβρα, ἐψιθύρισεν.

Ἔπειτα δὲ προσέθηκε θλίβουσα καὶ διὰ τῶν δύο χειρῶν αὐτῆς τὸ ἀσθμαῖνον στῆθός της...

—Ἡ φωτιὰ μοῦρχεται πάλαι.. ἡ φωτιά... φωτιὰ ἔχω ἐδῶ μέσα μου.

Τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ θύρα τοῦ συνδιαλεκτηρίου ἠνεῴχθη ἀποτόμως, καὶ εἰσῆλθεν ὁ Δόννωρ Δαρδάγ.

—Νά, νά! ἀνεβόησεν ὁ Σάλιαγκας χωρὶς νὰ ταραχθῇ, νὰ ὁ πατέρας!... Πρέπει νὰ βγάλῃς τὸ καπέλλο σου, Τόμη Τουρνοβούλλη... Ἀδελφή μου Λοῦ, κάμε τὸ χαιρετισμὸ τοῦ πατέρα, σὲ παρακαλῶ...

Κεφ. ΙΕ'.—Ὁ Δόννωρ.

Ἅμα εἶδον τὸν Δόννωρ Δαρδὰγ καὶ τὸ κατεσχισμένον αὐτοῦ ἔνδυμα, τὸ πρῶτον κίνημα τῶν ἐν τῷ συδιαλεκτηρίῳ τοῦ *ρούκερυ* συνηγμένων ληστῶν ὑπῆρξεν ὁ γέλως, ἀλλ' ἡ θέα τοῦ σεβασμίου προσώπου τοῦ δυστυχοῦς Ἰρλανδοῦ διήγειρε τὸ διαφέρον· πρὸς δὲ τούτοις καὶ οἱ λόγοι τοῦ Σάλιαγκα κατεσίγασαν τοὺς θορυβώδεις καγχασμοὺς τῆς εὐθυμίας αὐτῶν.

—Ἀ! εἶναι ὁ πατέρας σου αὐτὸς, Σάλιαγκα, εἶπεν ὁ Τόμης φέρων τὴν χεῖρα εἰς τὸν πῖλόν του.

—Ὦ διάβολε!...

Ὁ χονδρο-Σάρλης καὶ ὁ ἕτερος χαρτοπαίκτης ἔκλινον φιλικῶς τὴν κεφαλήν.

—Ναὶ, αὐτὸς εἶναι ὁ πατέρας μου! ἀνεβόησεν ὁ Σάλιαγκας, ὁ καλὸς μου ὁ πατέρας, ποῦ ἔρχεται γιὰ νὰ πιῇ μαζῆ μας, νὰ ἦστε βέβαιοι.

Ὁ Δόννωρ εἶχεν ἐξακολουθήσει τὸ ταχὺ βῆμά του· ἀλλ' ὁ δρόμος εἶχεν ἐξαντλήσει τὰς δυνάμεις του. Ἐρρίφθη ἐπί τινος θρανίου, καὶ ἐπειράθη νὰ σπογγίσῃ διὰ τῶν χειρῶν του τὸν ἱδρῶτα ἀπὸ τοῦ μετώπου του.

—Θέλεις νὰ πιῇς παπάκι; ἠρώτησεν ὁ Σάλιαγκας·—σοῦ συστήνω τοὺς τρεῖς αὐτοὺς εὐγενεῖς κυρίους ποῦ εἶναι φίλοι καὶ συντρόφοι μου.

Οἱ τρεῖς *εὐγενεῖς* κύριοι ἔκαμαν τρεῖς ὑποκλίσεις ὡς ἠδύναντο κάλλιστα.

—Ἂν ἡ γυναικά μου ἡ Μαργαρὼ δὲν ἤτανε σὴ θάλασσα! ἐξηκολούθησε νὰ λέγῃ ὁ Σάλιαγκας ἀνυψῶν τὸ περιλαίμιόν του μὲ κωμικὴν σοβαρότητα, —ἤθελα νὰ σοῦ τὴν συστήσω, παπάκι.

Ὁ Δόννωρ δὲν ἀπεκρίνετο, ἀλλ' ἐθεώρει τὸν υἱόν του μὲ ἄφωνον ἔκπληξιν· εἰς τοὺς λόγους τοῦ Σάλιαγκα ἀπ' ἀρχῆς τῆς σκηνῆς ταύτης οὐδεμία ἐνυπῆρχε περιφρόνησις οὐδὲ περίγελως. Ὁ μικρὸς οὗτος *κατεργάρης* κατήντησεν εἰς τὸ νὰ δύναται νὰ λέγῃ ὅλας τὰς ἀνοησίας ταύτας μὲ μεγίστην εἰλικρίνειαν.

—Δὲν διψῶ, εἶπεν ἐπὶ τέλους ὁ Ἰρλανδὸς μετὰ κόπου. Ἔχεις ὡραῖα φορέματα, Σάλιαγκα.

—Ναί, παπάκι... εἶμαι εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸ ῥάφτη μου. Θαρρῶ πῶς ἡ τουγαλέττα μου εἶναι σὰν ὁλονῶν τῶν μεγάλων.

—Ἡ καϋμένη ἡ Νέλλη! ἐψιθύρισεν ὁ Δόννωρ.

Ὁ Σάλιαγκας δὲν ἤκουσεν. Ἂν ἤθελεν ἀκούσει, δὲν ἤθελεν ἐννοήσει ὁποία πικρὰ θλίψις ἐνυπῆρχεν εἰς τὴν ἐπικαλεσθεῖσαν ἀνάμνησιν ἀγνῆς συζύγου ἐνώπιον διεφθαρμένου υἱοῦ.

—Παπάκι, ἐπανέλαβε μὲ τὸν τρόπον ἐκεῖνον τῆς στοργῆς, τὸν ὁποῖον ἤθελε λάβει υἱὸς τίμιος ἐνώπιον τοῦ πτωχοῦ πατρός του· δὲν κυττάζεις τὸν ἑαυτόν σου καλά. Εἶσαι ἀδύνατος σὰν ἕνα μπαστούνι, παπάκι... δὲν εἶναι ἔτσι, Τόμη;... Τί διάβολο! καθὼς ποῦ κάμεις θὰ μὲ πάρουν οἱ ἄνθρωποι γιὰ κακὸ παιδί.

—Ἄρησέ τα αὐτά, παιδί μου, εἶπεν ὁ Δόννωρ μετὰ σοβαρότητος πλήρους μελαγχολίας· δὲν ἦλθα ἐδὼ νὰ φροντίσω διὰ τὸν ἑαυτόν μου... Ποῦ εἶναι ἡ ἀδελφή σου Λοῦ;

—Λοῦ!... μαθὲς καταλαβαίνω, παπάκι, ἔχεις δίκηο... εἶχα 'πεῖ τῆς Λοῦς νὰ σοῦ κάμῃ τὸ χαιρετισμὸ κατὰ πῶς εἶναι τὸ χρέος της... Θὲ νἆναι μεθυσμένη... Μὰ δὲν εἶναι τίποτε... Χρειάζεται νὰ βρέχῃ τὸ κακορρίζικο στῆθός της... μὰ ποῦ στὸ διάβολο εἶναι; προσέθηκε περιφέρων τὸ βλέμμα του ἐν τῷ συνδιαλεκτηρίῳ.

Ἡ Λοῦ ἔγεινεν ἄφαντος.

—Καλό'ναι κ' αὐτό, ἠταίριαζε τώρα, ἐπανέλαβεν ὁ Σάλιαγκας ὡς ἀπὸ βήματος·—βλέπεις, Τόμη, φίλε μου, δὲν τὸ ἤλπιζά ποτε αὐτὸ ἀπὸ τὴν ἀδελφή μου τὴ Λοῦ... Τί διάβολο! πρέπει κανεὶς νὰ ξέρῃ κομμάτι νὰ φέρνεται... Λοῦ! ἀδελφή μου Λοῦ!

—Ἀρκεῖ, Σάλιαγκα, εἶπεν ὁ Ἰρλανδὸς τότε ὁμιλῶ μόνον μὲ σένα.

—Δὲν γίνεται, παπάκι, δὲν γίνεται· πρέπει νὰ μάθῃ τὴν εὐγένεια ἡ Λοῦ... Εἶναι ἀδελφὴ ἑνοῦς *εἰέντελμαν* καὶ δὲν τῆς πρέπει νὰ κάμνῃ σὰν τὰ κορίτσια τοῦ δρόμου.. Λοῦ! ἀδελφή μου Λοῦ!

Ἠκούσθη τότε ὁ πεπνιγμένος ἦχος σπασμωδικοῦ βηχὸς, τὸν ὁποῖον ὁ βήχων ἐπροσπάθει νὰ καταστείλῃ.

—Ἔ! πῶς τῶξερα! ἀνεβόησεν ὁ Σάλιαγκας·—ἔπεσε σὲ καμμιὰ γωνιά... Ἀνἔτσι τρέχ' ἡ δουλειά, καταλαβαίνεις, παπάκι, πῶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς τίποτε... σὰν εἶναι τὸ μεθύσι στὴ μέση...

—Ὁ βήχας αὐτὸς εἶναι φρικτὸς, ἐψιθύρισεν ὁ Δόννωρ ὅστις ἠγέρθη.

—Εἶναι κακὸς βήχας, παπάκι... Ἀλλὰ τὸν σωπαίνομε μὲ τὴν ζινέβρα... Νά! βλέπω τὴν ἄκρια τῆς ῥόμπας της.

Ὥρμησε δὲ καὶ ἔσυρε τὴν Λοῦ ἐκ τοῦ βραχίονος, ἥτις ἦτο κεκρυμμένη ὄπισθεν τοῦ σανιδώματος τμήματός τινος. Ἡ δυστυχὴς νεᾶνις ἀνθίστατο. Ἡ ἀποκτήνωσις τῶν διανοητικῶν αὐτῆς δυνάμεων ἐμπόδισε τὸ δηλητήριον τοῦ παραδείγματος νὰ ἐνεργήσῃ ἐπ' αὐτῆς τοσοῦτον ἀποτελεσματικῶς καὶ ἐπὶ τοῦ ἀδελφοῦ της Σάλιαγκα· ἠδύνατο εἰσέτι νὰ αἰσχύνεται ἐνώπιον τοῦ πατρός της τὸν ὁποῖον ἠγάπα, καὶ διὰ τοῦτο ἐκρύβη.

Ὁ Σάλιαγκας τὴν ἐξήγαγε διὰ τῆς βίας ἐκ τοῦ τμήματος, καὶ τὴν ὤθησεν ἐνώπιον τοῦ Δόννωρ λέγων.

—Ἔλα δὰ, Λοῦ, νὰ πάρ' ὁ διάβολος, ἄρησε τὰ παιδιακίσα καμώματα! Κάμε τὸ χαιρετισμὸ εἰς τὸ παπάκι, Λοῦ!

Τὸ κοράσιον τεταραγμένον ἔθεσε τὰς χεῖράς του ἐπὶ τῶν ὑγρῶν ὀφθαλμῶν του.

—Πατέρα!... ὦ! πατέρα! ἐψιθύρισε κλαῖον.

Ἡ καρδία τοῦ Δόννωρ διεῤῥήγνυτο. Ἡ θέα τῆς χαρακτηριστικῆς ἐκείνης στολῆς, τῶν ἐλασμάτων ἐκείνων τῆς ἀτιμίας, ἡ θέα τοῦ ψιμμυθίου ἐκείνου τοῦ ἐπικεχρισμένου ἐπὶ τῶν ἰσχνῶν παρειῶν της, ἐπὶ τῶν μήλων τῆς ὁποίας ὁ ζῦθος καὶ ἡ φθίσις εἶχον φέρει μικράν τινα μόνον κηλίδα αἵματος, ἡ θέα τοῦ κοιλωθέντος καὶ σπασμωδικῶς διεγειρομένου ἐκείνου στήθους, ἡ θέα τούτων ὅλων τὸν κατεσπάραττον Ὁ δάκτυλος τοῦ θανάτου ἦτο ἐπὶ τοῦ κορασίου τούτου τοῦ κεκοσμημένου διὰ τὰ ὄργια. Ἤσθμαινε δακρύουσα, καὶ ὁ βὴξ αὐτῆς καταστελλόμενος ἔφερεν ὑπέρυθρον σίελον εἰς τὰ ἄχροα χείλη της.

—Καὶ ὅμως ἄλλοτε ὡμοίαζε μὲ τὴν Νέλλην, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Δόννωρ·—ἡ καϋμένη ἡ Νέλλη! Ἔκαμε καλὰ ποῦ ἀπέθανε!

Ἡ Λοῦ ἐν τούτοις ἵστατο ἐνώπιον τοῦ πατρός της ἀκίνητος καὶ τοὺς ὀφθαλμούς της ἔχουσα κεκαλυμμένους. Ὁ Δόννωρ τὴν ἐφίλησεν ἐπὶ τοῦ μετώπου ἀνυψῶν τὸ ὑγρὸν βλέμμα του πρὸς τὸν οὐρανόν.

—Ὁ θεὸς νὰ σὲ 'σπλαγχνισθῇ, κόρη μου! εἶπεν.

—Ὦ! ἐψιθύρισεν ἡ Λοῦ, σὲ ἀγαπῶ, παπάκι... καὶ κλαίγω σὰ σὲ συλλογισθῶ... Μὰ θέλω ζινέβρα γιὰ νὰ σβύσω τὴν φωτιὰ ποῦ εἶναι μέσα μου.

Ταῦτα δ' εἰποῦσα ἔθλιψε τὸ στῆθός της διὰ τῶν χειρῶν της.

—Φωτιὰ, προσέθηκε, πάντα φωτιά!... Νὰ ἤξευρες παπάκι, πῶς ἤθελα νὰ πεθάνω!

Ὁ Δόννωρ ἔκαμε κίνημα σιωπηλῆς ἀπελπισίας.

—Διάολε! εἶπεν ὁ χονδρο-Σάρλης,—ἤρχισα νὰ στενοχωριέμαι μ' αὐτά.

—Αὐτὸς μὲ τὸ μαῦρο ῥοῦχο μᾶς χαλνᾷ ὅλο τὸ κέφι, ἐπανέλαβεν ὁ Τόμης Τουρνοβούλλης,—ἀλλὰ μὴ τὸν περιγελᾶτε σεῖς. Φαίνεται καλὸς ἄνθρωπος.

—Μὰ τὴν ἀλήθεια, παπάκι, μὲ κάνεις νὰ κλαίγω σάνμωρὸπαιδί, ἀνεβόησεν ἐν τούτοις ὁ Σάλιαγκας, ὁ ὁποῖος τῳόντι εἶχε συγκινηθῆ χωρὶς νὰ γινώσκῃ τὸ αἴτιον... Ἕνας τζέντελμαν δὲν πρέπει νὰ κλαίγῃ, τί διάβολο! καὶ ἔπειτα ἔδωκα τὸ μαντῆλί μου ποῦ ἦταν ἀπὸ μπατίστα εἰς τὴν ὥμορφή μου τὴν Μαργαρώ... Ἔλα δὰ, παπάκι, καὶ σὺ Λοῦ, φτάνουν αὐτὰ τὰ παράπονα, εἰδεμή, νὰ μὲ κολάσῃ ὁ θεός!... Ζήτω ἡ διασκέδασι!

Ὁ Σάλιαγκας ἐτελείωσε τὴν εὔγλωττον ταύτην δημηγορίαν, διὰ τρομεροῦ μιαουρίσματος τὸ ὁποῖον ἔκαμε νὰ ἀναπηδήσωσιν ἐν ταὐτῷ ἅπαντες οἱ παρόντες. Ἐναντίον δὲ ὅλων τῶν ἀξιώσεών του ὡς πρὸς τὸν τίτλον τοῦ *τζέντελμαν*, ὁ Σάλιαγκας περιχαρὴς διὰ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἔμελλε νὰ ἐπαναλάβῃ, ὅτε ἓν βλέμμα τοῦ πατρός του ἔκλεισε τὸ στόμα του.

—Νά με πάρῃ ὁ διάολος, ἂν ἠμπορῇ κανεὶς νὰ γελάσῃ μαζή σου, παπάκι, ἐμορμύρισεν.

—Ἔχω νὰ σοῦ 'μιλήσω, Σάλιαγκα, εἶπεν ἀσθενῶς ὁ Δόννωρ ὅστις ἐνεθυμεῖτο τὸ αἴτιον τῆς ἐπισκέψεώς του.

—Νά μου ὁμιλήσῃς, παπάκι;... κρυφὰ ἴσως; κανένα μυστικὸ τῆς φαμελλιᾶς μας θέλει νὰ μοῦ ἐμπιστευθῇ ὁ πατέρας, προσέθηκε στραφεὶς πρὸς τοὺς συνεταίρους του... Εἶμαι ὁ μεγαλείτερος υἱός, καταλαβαίνετε...εἶμαι ὁ ἐπίδοξος κληρονόμος, τὸ ξέρετε;

—Κάμετε τὴν δουλειά σας, κύριε Σάλιαγκα, εἶπε σοβαρῶς ὁ Τόμης Τουρνοβούλλης.

—Μή μου χαλάσετε τὸ τζόγο, κλεῖστε τὰ χαρτιά... Σὲ ὀλίγο ἔρχομαι, εἶπεν ὁ Σάλιαγκας· —παπάκι, εἶμαι 'ς τὴν διαταγή σου.

Ὁ Δόννωρ ὡδήγησε τὰ δύο τέκνα του εἰς τὸ ἀπώτατον τμῆμα, καὶ ἐκάθησε μεταξὺ αὐτῶν.

Ὁ Τουρνοβούλλης ἤρχισε νὰ περιστρέφῃ τὰ χαρτοπαίγνια.

—Μὰ τὴν ἀλήθεια, εἶπε μετά τινος σοβαρότητος, ἂν ἤμουν πατέρας τέτοιων παραλυμένων,—καὶ ἂν ἐτύχαινε νὰ ἤμουν τίμιος ἄνθρωπος,—ἤθελα νὰ τοὺς σκοτώσω καὶ τοὺς δύο!

—Μπᾶ! ὑπετονθόρισεν ὁ Σάρλης, ἡ Λοῦ δὲν θὰ ζήσῃ δεκαπέντε 'μέρες, καὶ ὁ Σάλιαγκας δὲν θὰ περιμένῃ πολὺν καιρὸ τὴν κρεμάλα... Ἤθελε νὰ χάσῃς τὸν κόπο σου, Τουρνοβούλλη.

Τρεῖς ἡμέραι παρῆλθον. Ὁ δυστυχὴς Δόννωρ Δαρδὰγ ἀσκέπτως ὑπεσχέθη ἐν τῷ ἐνθουσιώδει αὐτοῦ ζήλῳ περισσότερον ἀφ' ὅ,τι ἠδύνατο νὰ ἐκτελέσῃ. Ὁ Σάλιαγκας δὲν ἐγίνωσκεν οὐδὲν καὶ δὲν εἶχεν οὐδὲν μέσον νὰ μάθῃ, ἂν καὶ ἦτο προικισμένος ὑπὸ πρωΐμου τῳόντι νοημοσύνης. Ἀλλ' ἡ μεγάλη *Οἰκογένεια* δὲν ἐνεπιστεύετο τὰ μυστικὰ αὐτῆς εἰς τοὺς κατωτέρους ἀξιωματικούς της.—Ὁ Σάλιαγκας εἶχεν ὁρκισθῆ, εἰς τὴν πίστιν του, ὅτι ἔμελλε νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν πατέρα του ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν. Ὧν δὲ οἰηματίας, κενόδοξος καὶ πρὸς τούτοις μὴ στερούμενος ἀγαθῆς προαιρέσεως, ἴσως ἐπειράθη, ἀλλὰ δὲν ἐπέτυχεν.

Μετὰ τὰς τρεῖς λοιπὸν ταύτας ἡμέρας, ὁ Στέφανος δὲν ἐγίνωσκεν οὐδὲν δυνάμενον νὰ τῷ ἀναλύσῃ τι περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. Ἐγίνωσκε δὲ μόνον ὅτι δὲν ὑπέπεσαν εἰς χεῖρας τῶν δολοφόνων τῆς Ἀναστάσεως, καὶ τοῦτο ἦτο μικρὰ παρηγορία, πρόφασις ἐλπίδος, ἐμψύχωσις εἰς τὸ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀνενδότως τὰ σχέδια καὶ τὰς ἐρεύνας αὐτοῦ.

Ὁ Δόννωρ Δαρδὰγ ἐπολλαπλασίαζε τὰς δυνάμεις του. Ὁ ἔνθερμος ζῆλός του ἔδιδεν αὐτῷ δύνάμεις. Ἔτρεχε καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐρωτῶν, ἐρευνῶν καὶ κατασκοπεύων. Τὸ δὲ ἑσπέρας ἀνήγγειλεν εἰς τὸν Στέφανον τὰς ἡμερησίας προσπαθείας του, καὶ ἐπειδὴ αὗται ἦσαν μάταιαι, ἐμέμφετο ἑαυτὸν πικρῶς διὰ τὴν ἀδυναμίαν του.

Ὁ Στέφανος ἐπάλαιε μετὰ τῆς ἐσκεμμένης ἐνεργείας καὶ τῆς ἀπαράγου γενναιότητος αὐτοῦ κατὰ τῆς ἀθυμίας ἥτις κατεῖχεν αὐτόν. Ἡ μήτηρ του καταβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ φρικώδους ἐκείνου δυστυχήματος, ὅπερ κατέλαβεν αὐτὴν ἐξ ἀπροόπτου, ἦτο κλινήρης, καὶ ὁ Μακ-Νάβης διήρχετο τὸν καιρὸν ὅστις τῷ ἔμενεν ἐκ τῶν δραστηρίων ἐρευνῶν αὐτοῦ, παρὰ τὸ προσκεφάλαιον τῆς γηραιᾶς καὶ ἀσθενοῦς κυρίας, καὶ παρα τὸ τοῦ Πέρσηβαλ.

Ὁ τελευταῖος οὗτος ἦτο εἰς ἀνάῤῥωσιν, καὶ ὁ γέρων Ζάκης ἔχαιρεν εἰς τὸ νὰ ἀναγγέλλῃ πᾶσαν πρωΐαν μικρὰν βελτίωσιν.

—Αὐτὸς τοὐλάχιστον, ἔλεγε, θὰ ψεύσῃ τὸ σύνθημα τοῦ μεγάλου οἰκοσήμου... εἶναι ὅμως ὡραῖον σύνθημα... *Ὁ τῶν ὅπλων θάνατος, θάνατος ἡρῶν!*... ἀλλὰ δὲν εἶναι εὐχάριστον νὰ πραγματοποιηθῇ... Ἐγλυτώσαμεν ἀπὸ αὐτὸ τὴν Εὐγενίαν του· δόξα σοι ὁ θεός!

Ἀπὸ τῆς νυκτὸς ἐκείνης τῆς ἀγρυπνίας, ἥτις προηγήθη τῆς ὀλεθρίας εἰδήσεως, τῆς νυκτὸς ἐκείνης καθ' ἣν ὁ μονόλογος τοῦ Στεφάνου βασανιζομένου ὑπὸ τῆς ζηλοτυπίας ἅμα καὶ τῶν ἀναμνήσεων αὐτοῦ συνέπεσε τοσοῦτον παραδόξως μετὰ τοῦ ὀνείρου τοῦ Πέρσηβαλ, ὁ νέος ἰατρὸς δὲν ἔλαβε καιρὸν νὰ συνδιαλεχθῇ μετὰ τοῦ φίλου του. Αἱ ἐπισκέψεις του ἦσαν πρὸ τριῶν ἡμερῶν βραχεῖαι μόνον ἐμφανίσεις, καθ' ἃς ἐξετέλει μετὰ σπουδῆς τὸ χρέος ἰατροῦ, καὶ ἀνεχώρει πάραυτα πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἐπιπόνου ἔργου αὐτοῦ.

Δὲν εἶχεν ὅμως λησμονήσει τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐρωτήσῃ τὸν Πέρσηβαλ, ἀλλ' ἐξεναντίας ἡ ἐπιθυμία του κύζησεν ἐν μέσῳ τῶν ὀλεθρίων περιςάσεων, τὰς ὁποίας διῆλθε, διότι ἡ ἀπαγωγὴ τῶν δύο ἀδελφῶν συνείχετο ὡς ἐνόμιζε, διὰ δεσμοῦ ἀορίστου, καὶ τὸν ὁποῖον δὲν ἠδύνατο νὰ προσδιορίσῃ, μετὰ τοῦ αἰτίου τῶν θλιβερῶν αὐτοῦ σκέψεων κατὰ τὴν νύκτα τῆς ἀγρυπνίας.

Πολλάκις ἀπὸ τριῶν ἡμερῶν ἐσυλλογίσθη ὅτι ὁ ἄγνωστος τοῦ Ναουκκλησίου δὲν ἦτο ξένος εἰς τὴν ἀπαγωγήν. Ἀλλ ἡ ἰδέα αὕτη ἦτο ἀνυπόστατος ἐνώπιον τοῦ λογικοῦ, διότι ἡ διαγωγὴ τοῦ Ἐδουάρδου κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην, ἥτις ἦτο ὡς ὁ πρόλογος τῶν δυστυχιῶν τοῦ ταλαιπώρου Στεφάνου, ἐδείκνυε καθαρῶς ὅτι δὲν ἐγνώριζε τὰς δύο ἀδελφάς. Ἔπειτα δὲ ὑποτιθεμένου ὅτι τὰς ἐγνώριζε, διὰ τί ὁ ὡραῖος ὀνειροπόλος ἤθελεν ἀπαγάγει δύο νεάνιδας; Οἱ κλέπται τοῦ εἴδους του ἀρκοῦνται εἰς ἓν μόνον θῦμα ἑκάστοτε, καὶ δὲν εἶναι τόσον προβλεπτικοὶ ὥστε νὰ ἀποταμιεύωσι δι' ἑαυτοὺς ἐρωμένας.

Ἀλλ' εἰς μάτην ὁ Στέφανος ἐπανελάμβανε τοὺς δικαίους τούτους λόγους, δὲν ἐπίστευεν εἰς αὐτούς. Εἶχεν ἀποφασίσει νὰ μισῇ τὸν μεγαλοπρεπῆ ἄγνωστον τοῦ Ναουκκλησίου, καὶ οἱ Σκῶτοι εἶναι ἐπίμονοι ὅσον σχεδὸν καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Οὐαλίας.

Τὸ ἑσπέρας τῆς τρίτης ταύτης ἡμέρας κατέλιπε τὴν μητέρα του περὶ τὸ λυκαυγές, καὶ ὡδευσε πρὸς τὸν Οἶκον Δουδλέη ἔχων ἀπόφασιν νὰ πειραθῇ νὰ ἀνακαλύψῃ ὅ,τι κοινὸν ἠδύνατο νὰ ὑπάρχῃ μεταξὺ τοῦ ὀνείρου τοῦ Πέρσηβαλ καὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ σκέψεως.

Ἡ παράδοξος αὕτη συμφωνία, ἡ σύμπτωσις αὕτη τοῦ ὕπνου καὶ τῆς ἐγρηγόρσεως ἠδύνατο νὰ ἦναι ἁπλῶς τυχαία. Ἀλλά...

Καὶ ὅμως ἠδύνατό τις νὰ ἐξηγήσῃ ὅλα ταῦτα διὰ τῆς λέξεως τύχη! ἀλλὰ τὰ πάντα δὲν ἤθελον βεβαίως ἐξηγηθῆ κακῶς.

—Λοιπόν! φίλε, ἀνεβόησεν ὁ Πέρσηβαλ, ἅμα ὁ Στέφανος εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον,—τί εἰδήσεις ἔχεις σήμερον;

—Οὐδεμίαν! ἀπεκρίθη ὁ Στέφανος περίλυπος.

—Ταλαίπωρε, Μακ-Νάβη! πόσον ἐπεθύμουν νὰ ἦμαι ὑγιὴς διὰ νὰ σὲ βοηθήσω εἰς τὰς ἐρεύνας σου... Ἀ! πᾶσα στιγμὴ μοι δεικνύει τρομερωτέραν τὴν βλάβην, τὴν ὁποίαν μοὶ προὐξένησεν ἐκεῖνος ὁ μαρκέσιος δὲ Ῥιο-Σάντος!... Νομίζεις ὅτι δύναμαι νὰ σηκωθῶ αὔριον, Στέφανε;

Ὁ Στέφανος ἠθέλησε νὰ μειδιάσῃ.

—Θεέ μου! εἶπεν, ἡ θλίψις μου ἀναφαίνεται ἐφ' ὅλων τῶν λόγων καὶ τῶν πράξεών μου, Φράγκη... ἀλλ' ὅ,τι μέλλω νὰ σε ἐρωτήσω εἶναι σπουδαιότατον... Ἀπεναντίας δὲ πρόκειται περὶ εὐτελοῦς περιστάσεως, τῆς ὁποίας ὅμως ἡ σπουδαιότης ἀναφέρεται εἰς προμεράν ἀνάμνησιν, τὴν δολοφονίαν τοῦ πατρός μου,—τὴν ὁποίαν πρόσφατος σύμπτωσις ἀνεζωπύρησεν ἐν ἐμοί... Ἰδοὺ περὶ τίνος πρόκειται, Πέρσηβαλ.

Ἐνταῦθα ὁ Στέφανος διηγήθη δι' ὀλίγων τὰς θλιβερὰς σκέψεις του, ἐνῶ ἐπηγρύπνει παρὰ τὸ προσκεφάλαιον τοῦ πληγωμένου φίλου του. Ὡμίλησε περὶ τῆς ζηλοτυπίας του, περὶ τοῦ ἀγνώστου τοῦ Ναουκκληείου, καὶ τῆς ὁμοιότητος αὐτοῦ πρὸς τὸν δολοφόνον τοῦ πατρός του.

—Ἔλειπεν ὅμως τι ἐκ τῆς ὁμοιότητος ταύτης, Φράγκη, προσέθηκεν... ἔλειπέ τι τὸ ὁποῖον δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐννοήσω... καὶ σὺ ὀνειροπολῶν διέλυσας τὴν ἀβεβαιότητά μου.

—Πῶς; ἠρώτησεν ὁ Φράγκης.

—Ἐζήτουν τὸ χαρακτηριστικόν,—τὸ πρᾶγμα,—ὅπερ ἔλειπεν ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὥστε νὰ γίνῃ ἐντελῶς ὅμοιος πρὸς τὸν φονέα... καὶ σὺ ἐπρόφερες τὸ ὄνομα τοῦ πράγματος τὸ ὁποῖον ἔλειπεν...

—Ἀ!... εἶπε μετ' ἀκηδίας ὁ Πέρσηβαλ.

—Εἶπες· ἡ οὐλή...

—Ἡ οὐλή! ἐπανέλαβεν ὁ Φράγκης, ὅστις ὠχρίασε καὶ ἀνεκάθησεν.

—Ἔπειτα δὲ περιέγραψας τὴν οὐλὴν ταύτην...

—Ἀ! εἶπε πάλιν ὁ Πέρσηβαλ, ἀλλ' ὄχι πλέον μετ' ἀκηδίας—καὶ εἰπέ μοι, Στέφανε, ἐπρόφερον τὸ ὄνομα τοῦ μαρκεσίου δὲ Ῥιο-Σάντου;

—Ὄχι, ἀπεκρίθη ὁ Στέφανος, ὅστις ἐξεπλάγη καὶ αὐτός—ἠξεύρεις λοιπὸν τί θέλω νὰ εἴπω;

Ὁ Φράγκης ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὴν εἰκόνα τῆς Μὶς Ἀῤῥιέτης Πέρσηβαλ, τὴν ὁποίαν ἐφώτιζον ἀσθενῶς αἱ τελευταῖαι ἀκτῖνες τῆς ἡμέρας.

—Ναί, Στέφανε, ὦ! ναί, ἐψιθύρισε μετὰ θλιβερᾶς συγκινήσεως—ἠξεύρω τί θέλεις νὰ εἴπῃς... Ταλαίπωρε ἀδελφή μου!... Τὸ ὄνειρον ἐκεῖνό μοι ἔρχεται συχνάκις... καὶ πόσον εἶναι φρικῶδες!...

Κεφ. ΙΣΓ'. Καθ' ἑαυτόν.

Τὸ βλέμμα ὅπερ ὁ Πέρσηβαλ ἔῤῥιψεν ἐπὶ τῆς εἰκόνος τῆς ἀδελφῆς του ἦτο τοσοῦτον θλιβερόν, οἱ τελευταῖοι λόγοι του ἐξέφραζον τοσοῦτον βαθεῖαν θλῖψιν, ὥστε ὁ Στέφανος ἐστώπα τεταραγμένος καὶ φοβούμενος μήπως ἀκουσίως ἀνεζωπύρησε σπαρακτικὰς ἀναμνήσεις.

Δὲν ἠπατᾶτο, διότι ἡ ἐρώτησίς του εἶχεν ἀναπνεύσει πληγὴν σκληροτέραν ἐκείνης ἣν ἐπέφερεν αὐτῷ τὸ ξίφος τοῦ μαρκεσίου δὲ Ῥιο-Σάντου.

Ὁ Φράγκης ἔτεινεν αὐτῷ τὴν χεῖρα, καὶ ἐπανέλαβεν.

—Εἶσαι ὁ μόνος φίλος μου, Στέφανε, καὶ πρέπει νὰ σε ἐμπιστεύομαι... Ἀλλ' ὑπάρχουσι λύπαι τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἐπικαλύπτωμεν... πληγαὶ τὰς ὁποίας δὲν πρέπει νὰ ἀφήνωμεν γυμνάς.

—Φράγκη, διέκοψεν αὐτὸν ὁ Μακ-Νάβης, σὲ ζητῶ συγγνώμην, καὶ σὲ καθικετεύω νὰ μὴ εἴπῃς μηδὲ λέξιν περισσότερον.

—Πάσχω δεινῶς, ὁσάκις τὸ ὄνειρον τοῦτο μὲ καταλαμβάνει καθ' ὕπνον, ἐπανέλαβε βραδέως ὁ Πέρσηβαλ, ὅστις ἐφάνη ὅτι δὲν ἤκουσε τοὺς λόγους τοῦ Στεφάνου—δυστυχὴς Ἀῤῥιέτη!... ἦτο νέα καὶ ὡραία καὶ εὐτυχὴς, Στέφανε!... Πλησίασον ἔτι μᾶλλον, θέλω νὰ σοι εἴπω διατί ἀπέθανεν ἡ ἀδελφή μου Ἀῤῥιέτη... εἰς σὲ μόνον, μὲ ἐννοεῖς, Μακ-Νάβη.

Ταῦτα δὲ εἰπὼν ἐστάθη ὀλίγον κατεχόμενος ὑπὸ τῶν ἀναμνήσεών του. Ὁ Στέφανος περιέμενεν·

—Ἡ διήγησις αὕτη εἶναι παράδοξος! ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Πέρσηβαλ,—παράδοξος καὶ πλήρης συμβάντων, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ φανῶσιν ὡς φαντασιώδη... Φεῦ! ὅλα ὅμως εἶναι ἀληθῆ... ὅλα εἶναι ἀληθέστατα!... Ἐνίοτε ἀμφιβάλλω περὶ αὐτῶν, διότι αἱ ἀναμνήσεις μου τοσοῦτον ὁμοιάζουσι πρὸς τὰς ἐξάλλους φαντασιοκοπίας τῶν ὀνείρων... Ἀλλ' ἡ ἀμφιβολία μου θραύεται κατὰ τοῦ μαρμάρου τοῦ τάφου, Μακ-Νάβη...

Πρὸ δύο ἐτῶν ἡ Ἀῤῥιέτη ζητουμένη εἰς γάμον παρὰ τοῦ Ἐῤῥίκου Δυττῶνος, τοῦ λόρδου Σερβόρνου, τὸν ὁποῖον ἠγάπα, ἠθέλησε νὰ περάσῃ τὸ τέλος τοῦ ἔαρος πλησίον τῆς μητρός μας, καὶ ἀνεχωρήσαμεν διὰ τὴν Σκωτίαν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἰουλίου.

Ἡ Ἀῤῥιέτη ἦτο εὐγενὲς κοράσιον, καὶ ἠγαπῶμεν ἀλλήλους.—Τὸ ἠξεύρεις, Στέφανε, διότι ἀλλοτέ σοι ὡμίλουν πάντοτε περὶ αὐτῆς, ἠγαπῶμεν

ἀλλήλους περισσότερον ἢ ὅσον ἀγαπῶνται ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ κατὰ τὸν ἀνθρώπινον βίον. Τὸ ταξείδιον λοιπὸν ὑπῆρξε θελκτικὸν καὶ εὔθυμον. Ἡμεθα μόνοι ἐντὸς καλῶς παρεσκευασμένης ἁμάξης. Ὡμιλοῦμεν περὶ τοῦ μέλλοντος, ὡμιλοῦμεν περὶ τῶν ἐρώτων μας, περὶ τοῦ λόρδου Σιβόρνου, τῆς Μαρίας Τρέβωρ... Ὦ! Στέφανε, ὁ καιρὸς παρήρχετο ταχέως καὶ δὲν προσείχομεν νὰ δυσανασχετῶμεν διὰ τοὺς ἀθλίους δρόμους τῶν κομητάτων τῶν βορείων μερῶν.

Ὑπερέβημεν τὰ ὅρια. Ὁ καιρὸς ἦτο λαμπρὸς, καὶ ὅτε εἰσήλθομεν εἰς Ἀνναν, δέκα ὧραι τῆς ἑσπέρας ἐσήμαινον εἰς τὸ κωδωνοστάσιον τῆς ἀρχαίας ἐκκλησίας.

—Ὑπάγωμεν ἕως τὸ Λοχμαβεν, μοὶ εἶπεν ἡ Ἀῤῥιέτη.

Ἔπραττον πάντοτε εὐχαρίστως ὅ,τι ἐνόμιζον ἀρέσκον αὐτῇ, Στέφανε.

—Ὑπάγωμεν ἕως τὸ Λοχμαβεν, ἀπεκρίθην· κοιμώμεθα εἰς τοῦ Μακ-Φαρλάνη τοῦ θείου τοῦ φίλου μου Μακ-Νάβη.

Ἤλλαξαν τοὺς ἵππους τοῦ ὀχήματος, καὶ ἐπανελάβομεν τὴν πορείαν μας ὁδηγούμενοι ὑπὸ Σκώτου τινὸς ἁμαξηλάτου.

Ἐκ τοῦ Ἀνναν μέχρι τοῦ Λοχμαβεν, τὸ ἠξεύρεις καλλίτερον ἀπὸ ἐμὲ, Στέφανε, διότι εἶναι ὁ τόπος τῆς γεννήσεώς σου, ἅπασα ἡ ὁδὸς, διέρχεται διὰ θυμασίων θέσεων. Ἐγὼ καὶ ἡ ἀδελφή μου ἐθεωροῦμεν θελγόμενοι ἀνὰ πᾶν λεπτὸν ὑπὸ νέων θεαμάτων, ζοφερῶν, χαριέντων ἢ μεγαλοπρεπῶν, εἰς τὰ ὁποῖα τὸ λευκὸν φῶς τῆς σελήνης μετέδιδε φαντασιώδη θέλγητρα. Ἀλλ' ἐβαδίζομεν βραδύτατα, διότι αἱ ὧραῖαι ὁδοὶ εἶναι σπάνιαι εἰς τοὺς γραφικοὺς τόπους.—Τὸ ὡρολόγιόν μου ἐδείκνυε μεσονύκτιον, καὶ ἤμεθα εἰσέτι πολλὰς λεύγας μακρὰν τοῦ Λοχμαβέν. Οὐχ' ἧττον ὅμως δὲν καταιχόμεθα ὑπ' οὐδεμιᾶς ἀνησυχίας. Ἡ Ἀῤῥιέτη ἐχαίρετο μάλιστα διὰ τὴν ἀναβολὴν ταύτην, ἥτις ἐξέτεινε τὰς ἡδονὰς τῆς ὡραίας νυκτός.

Δυστυχὴς ἀδελφή μου! ἡ νὺξ ἐκείνη ἐδέχθη τὸ τελευταῖον μειδίαμά της.

Μόλις ἐνέβαλον τὸ ὡρολόγιόν μου εἰς τὸ θυλάκιόν μου, ὅτε τὸ ὄχημα ἡμῶν προσέκρουσε σφοδρῶς κατά τινος ἀντικειμένου, ὅπερ ἔκειτο ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ. Ὑπερέβη τὸ πρῶτον τοῦτο πρόσκομμα διὰ τῆς ὁρμῆς τῶν ἵππων, ἀλλ' ἔπεσε πάλιν βαρέως, καταθραυσθεῖσα ἐντός τινος τάφρου, ἥτις εἴκοσι βήματα περαιτέρω διέκοπτε κατὰ πλάτος τὴν ὁδόν.

Οὔτε ἡ Ἀῤῥιέτη οὔτε ἐγὼ ἐπληγώθημεν. Ὁ ἁμαξηλάτης ἐξέπεμψεν ἀρκετὰ εὐχαρίστως σειρὰν σκωπτικῶν βλασφημιῶν, καὶ κατηράσθη τοὺς δημοσίους ἐπιστάτας τῶν ὁδῶν, οἵτινες ἐπὶ τῇ προφάσει νὰ ἐπανορθώσωσι τὰς ὁδοὺς σκάπτουσι πραγματικὰς παγίδας, ἐν αἷς ἐμπίπτουσιν οἱ δυστυχεῖς ὁδοιπόροι.

Ἡ τάφρος αὕτη, Στέφανε, ἦτο πράγματι παγίς· ἀλλ' ἐκ πλείστων λόγων πιστεύω ὅτι δὲν ἀνεσκάφη ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων τῆς κυβερνήσεως. Τὸ δὲ πρῶτον ἐμπόδιον ὅπερ προὐξένησε τὴν ἀταξίαν τοῦ ὀχήματος ἡμῶν, ἦτο ἁπλοῦς κορμὸς δένδρου, ἐῤῥιμμένος ἐπὶ σκάπῃ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ.

Κατέβημεν, καὶ προσεκάλεσα τὴν ἔντρομον Ἀῤῥιέτην νὰ καθήσῃ ἐπὶ τῆς χλόης, καὶ ἠθέλησα νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν ἅμαξαν. Κατὰ τὴν γνώμην μου ἠδύνατο νὰ προχωρήσῃ εἰσέτι, ἀλλ' ὁ Σκῶτος ἁμαξηλάτης ἀπεφάνθη, ἐπιβεβαιῶν τοὺς λόγους του διὰ ἰσχυρῶν ὅρκων, ὅτι ἂν ἐξακολουθοῦμεν τὸ ταξείδιόν μας, ἠθέλομεν ἐκθέσει ἐπὶ ματαίῳ τὴν ζωὴν ἡμῶν. Ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶχον οὐδένα λόγον νὰ δυσπιστῶ περὶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου, τὸν ἐπίστευσα.

Αἱ νύκτες εἶναι ψυχραὶ πέραν τοῦ Σουλουάς, καὶ ὅτε ἐπανῆλθον πρὸς τὴν Ἀῤῥιέτην, ἔτρεμεν ἤδη ἐκ τοῦ ψύχους.

—Ποῦ θὰ περάσωμεν τὴν νύκτα, Φράγκη; μὲ ἠρώτησεν.

Περὶ τούτου ὅμως οὐδ' ἐγὼ ἠδυνάμην νὰ ἀποκριθῶ, καὶ ἀπέτεινα τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν πρὸς τὸν ἁμαξηλάτην μας, ὅστις μοι ἀπεκρίθη.

—Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ βουνοῦ εἶναι ὁ πύργος τοῦ λαΐρδου, Κύριε· ἀλλὰ νὰ μὲ πάρ' ὁ διάολος ἂν ὁ Δούγκαν δὲ Λήδης χαλνᾷ τὴν ἡσυχία του τέτοια ὥρα τῆς νύχτας γιὰ νὰ μᾶς ἀνοίξῃ!...

—Ἤστε τόσον πλησίον εἰς τὴν Κρέθην; διέκοψεν ἐνταῦθα τὸν φίλον του ὁ Μακ-Νάβης.

—Ἤμεθα τὸ πολὺ ἓν μίλιον μακρὰν τῆς ἐπαύλεως τοῦ θείου σου, Στέφανε. Λέγω ὅμως ἓν μίλιον κατὰ τὸ μέτρον τοῦ ἁμαξηλάτου μας, ἐπειδὴ ἐγὼ νομίζω ὅτι ἤμεθα πολὺ πλησιέστερον.

—Ἐξακολούθει, εἶπεν ὁ Στέφανος. Θέλω ἐννοήσει εὐκόλως ἐκ τῆς συνεχείας τῆς διηγήσεώς σου τὴν θέσιν ὅπου ἐστάθη ἡ ἅμαξά σας... Μήπως δὲν γνωρίζω καὶ τὰ ἐλάχιστα μέρη τὰ μεταξὺ τοῦ Ἀνναν καὶ Κρέθης;

Ὁ Πέρσηβαλ ἐπανέλαβεν.

—Καὶ δὲν ὑπάρχει ἄλλο εἰς τὰ περὶξ εἰμὴ ὁ πύργος τοῦ λαΐρδου; ἠρώτησα τὸν ἁμαξηλάτην.

Ἠγνόουν τότε ὅτι ὁ λεγόμενος λαΐρδος ἦτο ὁ Κ. Μακ-Φαρλάνης.

—Εἶναι ἀκόμη καὶ ἡ κατοικία τοῦ Λήδη πρὸς βορρᾶν τοῦ πύργου, ἀπεκρίθη ὁ ἁμαξηλάτης· ἀλλὰ εἶναι τὸ ἴδιο σὰν νὰ πᾶμε καὶ στὸ Λοχμαβέν!... Δέν μου φαίνεται ἄλλο καλλίτερο παρὰ τὸ σπίτι τοῦ Ῥάνδαλ...

—Ἡ οἰκία τοῦ Ῥάνδαλ Γράαμ!... ἀνεβόησεν ὁ Στέφανος.

—Γνωρίζεις τὴν οἰκίαν ταύτην, Μακ-Νάβη; ἠρώτησεν ὁ Φράγκης.

—Ἀνγνωρίζω τὴν οἰκίαν ταύτην!... ὦ! ναί, τὴν γνωρίζω.. Ἐν αὐτῇ ἐδολοφονήθη ὁ πατήρ μου...

—Ἐν αὐτῇ ἠτίμασαν τὴν ἀδελφήν μου! ἐπρόφερεν ὁ Φράγκης μὲ φωνὴν βαθεῖαν καὶ συνεσταλμένην...

Παρῆλθε μεταξὺ τῶν δύο νέων στιγμὴ θλιβερᾶς σιωπῆς. Ὁ Φράγκης ἀνεκάθησε, καὶ συνεσταύρου τὰς χεῖράς του ὑπὸ τὸ ἐφάπλωμά του. Τὸ ὑπὸ τοῦ

πάλους ἐκρανθὲν αὐτοῦ πρόσωπον ἀνέλαβεν ἔκφρασιν σκληρᾶς λύπης. Ὁ Στέφανος ἐστήριζε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν χειρῶν του.

—Παράδοξος σύμπτωσις! εἶπεν ἐπὶ τέλους ὁ Πέρσηβαλ.

Ἔπειτα δὲ προσέθηκεν ἀποτόμως ὑψῶν τὰ βλέμματα πρὸς τὸν φίλον του.

—Στέφανε, ἐγγυᾶσαι διὰ τὸν θεῖόν σου Μακ-Φαρλάνην;

—Δὲν σὲ ἐνοῶ! ἐψιθύρισεν ὁ νέος ἰατρὸς ἔκπληκτος.

—Ἔχεις ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτὸν τὸ βλέπω, ἐπανέλαβεν ὁ Φράγκης... ἔστω... Σὲ παρακαλῶ νὰ μὴ μὲ ζητήσῃς τὸν λόγον τῆς ἐρωτήσεώς μου πρὸ τοῦ τέλους τῆς διηγήσεως ταύτης... Νομίζω, ἐλπίζω μάλιστα, ὅτι δύναται νὰ προκύψῃ ἐξήγησίς τις ἐκ τῆς συνδιαλέξεως ταύτης· διότι ὁ δολοφόνος τοῦ πατρός σου, Στέφανε, πρέπει νὰ ἦναι ὁ δήμιος τῆς ἀδελφῆς μου.

—Τὸ πιστεύω καὶ ἐγώ, ἀπεκρίθη ὁ Στέφανος.

—Ἡ οἰκία του Ῥάνδαλ Γράαμ, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Πέρσηβαλ, χωρίζεται, ὡς γινώσκεις ἐκ τῆς ἕδρας διὰ πυκνῆς συκάμινου δρυῶν, καὶ ὑψοῦται μεταξὺ δύο δασωδῶν λοφίσκων παρὰ τὴν ἄκραν τῶν ἐρειπίων τοῦ ἀρχαίου μοναστηρίου τῆς Παναγίας τῆς Κρέβης... Ἀγνοῶ ὅμως εἰς ποίαν θέσιν κεῖται ἡ ἔπαυλις τοῦ θείου σου ὡς πρὸς τὴν οἰκίαν καὶ τὰ ἐρείπια... διότι οὐδέποτε ἐπανῆλθον εἰς τὸν ὀλέθριον τοῦτον τόπον.

Ἡ ἔπαυλις τοῦ Ἄγκου Μακ-Φαρλάνη, ἀπεκρίθη ὁ Στέφανος, οὐδὲν ἄλλο εἶναι εἰμὴ ἡ χωρὶς τὴ οἰκία τοῦ μοναστηρίου τῆς Παναγίας· ὑψοῦται δὲ πέραν τῶν ἐρειπίων ἥμισυ μίλιον μακρὰν τῆς οἰκίας τοῦ Ῥάνδαλ.

Ἀ! εἶπεν ὁ Πέρσηβαλ, αὐτίκα τὸ μέτωπον συνεστάλη—ὁ Σκῶτος μοὶ εἶπε ψεύματα... καὶ εἰπέ μοι, Στέφανε, ἠξεύρεις... Ἀλλ' ἐγκατέλιπες νεώτατος τὸ κοιμητήριον τῆς Δουμφρύης...

—Ἐγίνωσκον τὰ ἐρείπια ὡς τὸ δωμάτιον τοῦτο, Φράγκη, καὶ δὲν ἐλησμόνησα τίποτε.

—Λοιπόν! δύνασαι ἴσως νὰ μοὶ ἀποκριθῇς... Δὲν ἤκουσάς ποτε νὰ ὁμιλῶσι περὶ ὑπογείων... περὶ διόδων συνεχομένων διὰ τῶν ἐρειπίων μεταξὺ τῆς οἰκίας τοῦ Ῥάνδαλ καὶ τοῦ πύργου τῆς Κρέβης;

—Ποτὲ, ἀπεκρίθη ὁ Στέφανος.

—Ποῦ λοιπὸν συνέχονται; ἐψιθύρισεν ὁ Φράγκης ὡσανεὶ ὡμίλει πρὸς ἑαυτόν.

Ἔπειτα δὲ προσέθηκε τρανοφώνως.

—Ὑπάρχει λοιπὸν εἰς τὰ περὶξ ἄλλη ἔπαυλις ἐκτὸς τῆς Κρέβης;

—Οὐδεμία, μέχρις ἀποστάσεως δύο λευγῶν εἰς τὰ περίξ... Ἀλλὰ τί σοι εἶπεν ὅτι ὑπάρχουσι τὰ ὑπόγεια ταῦτα;

—Διῆλθον αὐτὰ, ἀπεκρίθη ὁ Φράγκης—εἶναι μακρὰ, καὶ κατὰ τὰς εὐρυχώρους περιστροφὰς ὁ ἄνθρωπος δύναται εὐκόλως νὰ πλανηθῇ.... θὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τοῦτο, Στέφανε. Πρὸ ὀλίγου εἶχε παρέλθει τὸ μεσονύκτιον, ὅτε ἐφθάσαμεν ἐνώπιον τῆς οἰκίας τοῦ Ῥάνδαλ. Ἡ ἀδελφή μου ἔπασχε, καὶ τῇ ἐνεποίουν τρόμον οἱ ἄγριοι καὶ σκοτειναὶ ἐκεῖνοι τόποι, τοὺς ὁποίους δὲν ἐφώτιζε πλέον τὸ φῶς τῆς σελήνης, καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἠσθανόμην ὅτι μὲ κατεῖχεν ἀόριστός τις ἀνησυχία.

Ὁ ἀμαξηλάτης ἔκρουσε, καὶ πάραυτα σχεδὸν ἠκούσαμεν ἔσωθεν τὸν κρότον πυρείων, καὶ φωνήν τιναν λέγουσαν—Ποῖος εἶναι;

—Δοῦλός σας ταπεινὸς, κύριε Σμίθ, ἀπεκρίθη ὁ ἀμαξηλάτης. Εἶναι ἕνας νέος λόρδος μὲ τὴν λαΐδην του, ποῦ ἔσπασε τὸ ἁμάξι των ἀπάνω ἀπὸ τὴν Τρύπα τοῦ Ῥούς,—ὁ θεὸς νὰ κολάσῃ τοὺς βασιλικοὺς ἀνθρώπους ποῦ πληρόνονται διὰ νὰ σιάνουν τοὺς καλοὺς δρόμους τῆς Σκωτίας!—ἔσπασε σὰν τὸ γυαλί, κύριε Σμίθ.

—Καὶ σὺ ποῖος εἶσαι; ἠρώτησεν ἡ φωνή.

—Ὦ! ἐγὼ εἶμαι ὁ καροτσιέρης Σώνης,—ὁ Σώνης Δαννάν,—ὁ Σώνης ὁ γαυγιστάρης κύριε Σμίθ.

Ἡ θύρα ἠνεῴχθη. Ὁ Κύριος Σμίθ τοῦ ὁποίου ἡ ὄψις ἐκαλύπτετο παντελῶς σχεδὸν ὑπὸ εὐρυχώρου θολίας ἐκ πρασίνου μεταξωτοῦ, μᾶς ὑπεδέχθη διὰ ψυχροῦ καὶ ἐπιτετηδευμένου ἀσπασμοῦ.

—Κύριε, τῷ εἶπον, εὐαρεστήθητε νὰ δεχθῆτε κατὰ πρῶτον τὰς εὐχαριστήσεις μου. Ἄνευ τῆς φιλοξενίας σας....

—Τέκνα, μὲ διέκοψεν ὁ Κ. Σμίθ μὲ τόνον ὑποκριτικῆς φωνῆς,—ἐλπίζω ὅτι οὔτε σὺ οὔτε ἡ κυρία δὲν εἶσθε εἰς τὰς λίμνας τῆς « μεγάλης πόρνης ἥτις ἐπικάθητε ἐπὶ ἑπτὰ ὀρέων » (1).

—Δὲν εἴμεθα καθολικοί, κύριε.

—Εὐλογητὸς ὁ θεὸς, τέκνον... καὶ ἐλπίζω ὅτι ἡ κυρία σοὶ ἀνήκει χριστιανικῶς, ὅτι εἶναι σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός σου...

Ἡ κυρία αὕτη εἶναι ἀδελφή μου, ἀπεκρίθην.

—Ἀ εἶπεν ὁ Κ. Σμίθ, ὅστις ὑπὸ τὴν θολίαν του μοὶ ἐφάνη ἐξετάζων λεπτομερῶς τὴν δυστυχῆ Ἀῤῥιέτην—Μαγδαληνή!

—Τί εἶναι; ἀνέκραξε μακρόθεν ἐξεῖά τις φωνή.

—Φρόντισε νὰ ἑτοιμασθῶσι δύο δωμάτια χωριστὰ, εἶπεν ὁ Κύριος Σμίθ.

—Κύριε, ἠθέλησα νὰ εἴπω ἀντιτείνων,—ἡ ἀδελφή μου εἶναι ἀσθενὴς καὶ πάσχει· ἐπεθύμουν νὰ μὴ τὴν ἀφήσω μόνην.

—Ἄπαγε, τέκνον, ἄπαγε!... Ἡ νὺξ εἶναι ἡ ὥρα τῆς δυνάμεως τοῦ πειρασμοῦ... Ἡ νύξ....

—Πῶς κύριε, ἀνεβόησα μετ' ἀγανακτήσεως καὶ ἀηδίας,—τολμᾶτε νὰ ὑποθέσητε;...

—Ἡ ἀνθρωπίνη καρδία, τέκνον ἀπήγγειλεν ὁ Κ. Σμίθ διὰ τῆς ῥινὸς, εἶναι τάφος κεκονιαμένος... Ἡ σὰρξ ἐστιν ἀσθενής.. καὶ ἂν δὲν θέλῃς νὰ συμμορφωθῇς μὲ τοὺς κανόνας τῆς οἰκίας μου, ὕπαγε νὰ κατακλιθῇς ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης.

(1) Ῥητὸν ἐκ τῆς Ἀποκαλύψεως Ἰωάννου, τὸ ὁποῖον οἱ πρεσβυτεριανοὶ τῆς Σκωτίας ἐδέχοντο ὡς αἰνιττόμενοι τὴν ῥωμαϊκὴν ἐκκλησίαν.

Ὁ Κύριος Σμίθ ἐχαιρέτησε σοβαρῶς καὶ ἀπεσύρθη.

Μετὰ μίαν στιγμὴν ἔφεραν γλυκύσματα καὶ ποτὰ εἰς τὰ ὁποῖα ὁ Σώνης ὁ ἁμαξηλάτης μας ἀπέδωκε τὴν μεγίστην τιμήν. Ἡ Ἀῤῥιέτη καὶ ἐγὼ μόλις ἠγγίσαμεν τὰ φαγητά, τὰ ὁποῖα μᾶς προσέφερον.

—Καὶ ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ Κ. Σμίθ; ἠρώτησα τὸν Σώνην.

—Ὦ! ἀνεβόησε πεπληρωμένον ἔχων τὸ στόμα του,—εἶναι ὁ εὐγενὴς ἐκεῖνος ποῦ σᾶς ὡμίλησε τώρα μὲ τὰ πράσινα γυαλιὰ 'ς τὴν μύτη.

—Καταλαμβάνω, παλληκάρη μου, ἀλλὰ τί ἄνθρωπος εἶναι;

—Τί ἄνθρωπος εἶναι; ἐπανέλαβεν ὁ Σώνης μὲ ὕφος ἀφελές—εἶναι ἄνθρωπος σὰν ἐσᾶς καὶ σὰν ἐμένα, μυλόρδε... Πάγω νὰ πλαγιάσω... Μείνετε ἥσυχος· αὔριο ἡ καρότσα θὰ πορπατῇ κατὰ πῶς χρειαζόμαστε.

Ἡ Ἀῤῥιέτη καὶ ἐγὼ ἠκολουθήσαμεν τὸ παράδειγμα τοῦ Σώνη, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὰ δωμάτιά μας. Συνείχοντο πρὸς ἄλληλα, καὶ ἐχωρίζοντο μόνον διὰ κεκλεισμένης τινὸς θύρας, διὰ τῆς ὁποίας ἠδυνάμεθα νὰ συνδιαλεγώμεθα.

Ἤκουσα τὴν Ἀῤῥιέτην κατακλινομένην, καὶ ἡ γλυκεῖα φωνή τις μοὶ εὐχήθη καλὴν νύκτα!

Καταβεβλημένος ὢν ἐῤῥίφην ἐνδεδυμένος ἐπὶ τῆς κλίνης μου, καὶ ἐκοιμήθην σχεδὸν πάραυτα· —ἀλλὰ καταλαμβάνει, Στέφανε, μὲ κατέλαβεν ὁ ἀνήσυχος, ἐλαφρὸς καὶ ἡμιεγρηγορῶς ἐκεῖνος ὕπνος ὅστις ἀφίνει εἰς τὰ ὄργανα ἡμῶν τὴν δύναμιν τοῦ αἰσθάνεσθαι. Ὁ ὕπνος οὗτος εἶναι προδότης, ὦ θεέ μου! ἀκούει τις καὶ νομίζει ὅτι ὀνειροπολεῖ...

Τοῦτο μοὶ συνέβη. Τὸ παράθυρόν μου ἔμεινε κατὰ τύχην ἀνοικτόν. Μόλις ἔκλεισα τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἦχος περιστελλομένων φωνῶν προσέβαλε τὰ ὦτά μου·—Σήμερον ἐξετάζων τὰ συμβάντα ταῦτα, φρονῶ ὅτι αἱ φωναὶ αὗται ἤρχοντο ἔξωθεν, καὶ ὅτι διελέγοντο ὑπὸ τὸ παράθυρόν μου.

—Εἶναι ὡραία, ἔλεγε φωνή τις τὴν ὁποίαν ἐνόμισα ὡς τὴν τοῦ Κ. Σμίθ, ἂν καὶ ἀπέῤῥιψε τὸν τόνον τῆς ὑποκρισίας τῶν καθαροφρόνων (puritan).

—Ναὶ, ἀπεκρίθη ἄλλη τις φωνὴ, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ δουκέσσα τοῦ ***, καὶ νὰ μὲ πάρῃ ὁ διάβολος ἂν ἀξίζῃ τὸν κόπον νὰ ῥίπτῃ κανεὶς βελανιδιαῖς εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου διὰ τόσον μικρὰ πράγματα!... εἶναι τὸ ἴδιο σὰν νὰ πιάσῃ κανεὶς ἕνα κουνέλι σὲ παγίδα τοῦ λύκου, 'ς τὴν πίστιν μου!

—Εἶναι ὡραία, εἶπε πάλιν ὁ Κ. Σμίθ, καὶ ἡ Ἐντιμότης Του εἶναι εἰς τὴν ἔπαυλιν.

—Τὸ ἠξεύρω... ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχουν πέντε χιλιάδες λίραι καὶ κοσμήματα εἰς τὸ ἁμάξι τῆς Ἐξοχότητός Των τοῦ δουκὸς καὶ τῆς δουκέσσης τοῦ *** ἐνῷ εἰς τὸ ἁμάξι τούτων δὲν εὕρομεν τίποτε... Δὲν σκάπτουν τὰ χανδάκια διὰ τοῦτο, ταγματάρχα, τί διάβολο!

—Ἐ! Παῦλε, φίλε μου, ἡ βελανιδιὰ καὶ τὸ χανδάκι δὲν θὰ χαθοῦν, ἂν καὶ ἡ βελανιδιὰ εἶναι πολὺ λεπτή, καὶ τὸ χανδάκι κακοκαμωμένον, ἐπειδὴ τὸ ἁμάξι τοῦ ἀνοήτου τούτου νέου εἶναι εἰς καλὴν κατάστασιν· αἱ ἐξοχότητές Των θὰ ἔλθουν μὲ τὴν ἀράδα των.

—Πάγω νὰ δώσω δυὸ σκαπανιαῖς εἰς τὸ χανδάκι, ἐμορμύρισεν ὁ Παῦλος.

—Ἐγὼ θὰ φροντίσω διὰ τὸ κορίτσι, εἶπεν ὁ Σμίθ,—ἡ ὁ ταγματάρχης—Ἡ Ἐντιμότης Του θὰ εὐχαριστηθῇ.

Στέφανε, ἤκουσα πάντα ταῦτα λεπτομερῶς, καὶ οὐδεμία λέξις μὲ διέφυγεν.—Ἀλλὰ κάλυμμα ἐπέκειτο ἐπὶ τῆς διανοίας μου, καὶ ἐνόμιζον ὅτι ὠνειροπόλουν... Τοῦτο θὰ συνέβη βεβαίως ποτὲ καὶ εἰς ἐσέ. Ἐνόμιζον ὅτι ὠνειροπόλουν, καὶ ὅμως ἐσκεπτόμην ἀορίστως πως· ἔλεγον κατ' ἐμαυτὸν ὅτι τὸ ὄνειρον τοῦτο προῆλθεν ἀναμφιβόλως ἐκ τῆς ἀπαισίου ἐντυπώσεως τὴν ὁποίαν μοὶ εἶχε προξενήσει ὁ Κ. Σμίθ.

Ἡ ἀόριστος ἐκείνη λάμψις ἥτις φωτίζει τὸ πνεῦμα εἰς τὰς στιγμὰς ταύτας, Στέφανε, χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ ἐῤῥιζόνῃ οὕτω τὴν ἀπάτην, ὥστε ἡ ἐνέργεια τῶν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων, τῶν ἤχων, τῶν ὀσμῶν μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν προσψαύσεων συμβάλλει εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἡμιυπνοβασίας.

Δὲν ἤκουσα πλέον οὐδὲν, καὶ ἐκοιμήθην ψιθυρίζων.

—Τί παράδοξα εἶναι τὰ ὄνειρα! στοιχηματίζω ὅτι τοῦτο ῥέλει νὰ ἐπανέλθῃ. Τὸ δὲ οὖς μου ἐξηκολούθει νὰ ἀντιλαμβάνηται τῶν ἤχων μετὰ παραδόξου διαυγείας. Ἐπανῆλθε Στέφανε, ἢ κάλλιον εἰπεῖν τὸ φρικῶδες δράμα τοῦ ὁποίου εἶχον ἀκούσει τὴν πρώτην σκηνὴν ἐξηκολούθει πλησίον μου. Ἀλλ' ὁ ὕπνος τῆς διανοίας μου διέψευδε τὰς ἀντιλήψεις τῶν ἐγρηγορότων ὀργάνων μου.

Ἤκουσα ὑπόκωφόν τινα κρότον ἐκ τοῦ δωματίου τῆς Ἀῤῥιέτης, ἔπειτα δὲ φωνὰς πεπνιγμένας—οἰμωγὰς—καὶ ἔπειτα ἐπεκράτησε σιωπή. Ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἐθεώρουν ὡς ὄνειρον.

Οὐδεὶς κρότος ἠκούετο πλέον ὅτε ἠγέρθην ἔντρομος ὑπό τινος τῶν ἠλεκτρικῶν ἐκείνων τιναγμάτων, ἅτινα ἐνίοτε συνταράσσουσι τὸν ὕπνον.—Νομίζει τις ὅτι πίπτει εἰς κρημνὸν, προσκρούει παρὰ τὸ χεῖλος βαράθρου, καὶ πολλὰ ἄλλα... Ἐπήδησα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Πάντα ὅσα εἶχον ἀκούσει ἐν καιρῷ τοῦ ὕπνου μου ἐπανῆλθον εἰς τὸ πνεῦμά μου, καὶ ἐπλήρωσαν αὐτὸ ἀορίστου τρόμου. Δὲν ἐπίστευον εἰσέτι ὅτι συνέβησαν πραγματικῶς, ἀλλ' ἠξεύρει τις κατὰ τὴν ταραχὴν τῶν νυκτῶν τὴν ὁδὸν ἣν ἀκολουθεῖ ὁ φόβος ὅπως εἰσέλθῃ εἰς τὰς ψυχὰς ἡμῶν;

Ἐπλησίασα ἐλαφρὰ παρὰ τὴν θύραν τοῦ δωματίου τῆς Ἀῤῥιέτης, καὶ ἔθεσα τὸ οὖς μου παρὰ τὸ κλεῖθρον.—Ἀλλ' οὐδὲν ἠκούετο!

Τί δὲ περιέμενον; τί ἤθελον νὰ ἀκούσω; Οὐδέν. Ἡ Ἀῤῥιέτη ἐκοιμᾶτο ἀναμφιβόλως. Ἡ σιωπὴ αὕτη μὲ ἔκαμε νὰ ῥιγῶ.

—Ἀῤῥιέτη! ἐπρόφερον σιγανά. Ἀλλ' οὐδὲν ἠκούσθη πάλιν.

—Ἀρριέτη! Ἀρριέτη! ἀνεβόησα. Ἡ αὐτὴ ὅμως σιωπὴ ἐξηκολούθει.

Τότε τὸ πνεῦμά μου καὶ ἡ καρδία μου ἐπλήσθησαν σπαρακτικῶν φόβων, καὶ διεῖδον τὴν ἀλήθειαν. Ὅ,τι εἶχον θεωρήσει ὡς ὄνειρον συνέβη πραγματικῶς πλησίον μου.

Ἐρώναξα, ἐκτύπησα μανιωδῶς τὴν θύραν διὰ τῶν κλειστῶν γρόνθων μου.—Ἀλλ' οὐδεμία φωνὴ μοὶ ἀπεκρίθη.

—Μήπως τὴν ἐδολοφόνησαν; εἶπον ἐν ἐμαυτῷ, ἐνῷ ψυχρὸς ἱδρὼς ἐπλημμύρει τὸ μέτωπόν μου.

Ἥρπασα τὴν σιδηρᾶν ῥάβδον τοῦ παραθύρου, καὶ μεταχειρισθεὶς αὐτὴν ὡς μοχλὸν ἔρρηξα τὴν θύραν τοῦ δωματίου τῆς Ἀρριέτης πρὸς τὰ ἔσωθεν. Ἡ σελὴνη εἰσδύουσα διά τινος ὑαλώματος ἄνευ παραπετασμάτων ἐπλήρου τὸ δωμάτιον διὰ τῶν ἀκτίνων της.

Ἡ κλίνη τῆς ἀδελφῆς μου ἦτο κενή.

Κεφ. ΙΙ'. Μυθιστόρημα.

Εἶχον ἀπαγάγει τὴν Ἀρριέτην, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Πέρσηβαλ· αἱ εἰμωγαὶ τὰς ὁποίας εἶχον ἀκούσει καθ' ὕπνον μου ἦσαν αἱ ἔντρομοι κραυγαὶ τῆς δυστυχοῦς ἀδελφῆς μου.

Ὥρμησα πρὸς τὴν κενὴν κλίνην, καὶ ἔθεσα τὴν χεῖρά μου μεταξὺ τῶν ἐραπλωμάτων τὰ ὁποῖα εἰσέτι ἦσαν θερμά. Οἱ ἅρπαγες δὲν ἠδύναντο νὰ ἦναι μακράν. Ἀλλὰ ποῦ νὰ διευθύνω τὰς ἐρεύνας μου;

Τὸ δωμάτιον τῆς Ἀρριέτης εἶχε τρεῖς θύρας, ἐξ ὧν ἡ μία συνεκοινώνει πρὸς τὸ ἰδικόν μου δωμάτιον· ἡ δευτέρα τὴν ὁποίαν εἶχον ἀκούσει κλειομένην ἀφ' ἑαυτῆς διὰ στροφῆς ἐπανειλημμένης, εἶχε μείνει ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει· τῆς δὲ τρίτης τέλος ἠνοίγετο τὸ στενὸν θυρόφυλλον παρὰ τοὺς πόδας τῆς κλίνης ἀπέναντι τοῦ παραθύρου...

Ὁ Στέφανος ἔθεσε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ Πέρσηβαλ.

—Γνωρίζω τὸ δωμάτιον τοῦτο, εἶπεν, ὑπῆρξεν ἐπίσης ὀλέθριον δι' ἐμὲ ὡς καὶ διὰ σὲ, Φράγκη. Διὰ τῆς μικρᾶς ταύτης θύρας τῆς παρὰ τοὺς πόδας τῆς κλίνης ἀνοιγομένης εἶδόν ποτε εἰσελθόντας δύο ἀνθρώπους, ἐξ ὧν ὁ μὲν εἷς ἐφόρει προσωπίδα· ὁ δ' ἕτερος ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα λαμπάδα. Ὁ πατήρ μου ἐκοιμᾶτο ἐν τῇ αὐτῇ κλίνῃ ἐφ' ἧς ἐκοιμήθη βραδύτερον ἡ δυστυχὴς ἀδελφή σου... Ἀλλ' ἐξακολούθει τὴν διήγησίν σου, Πέρσηβαλ, ἀκούω.

Ὁ Στέφανος ἔτρεμε προφέρων τοὺς λόγους τούτους. Ὁ Φράγκης καὶ αὐτὸς ἵσταντο ἐνώπιον ἀλλήλων ἀμφότεροι ὠχροί, καὶ κατεχόμενοι ὑπὸ τῆς αὐτῆς σπαρακτικῆς καρδίας καὶ βαθείας συγκινήσεως. Ἐφαίνετο ὅτι ἡ παράδοξος αὕτη σύμπτωσις ἡ συναγαγοῦσα εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὰς ἀναμνήσεις τῶν δυστυχιῶν αὐτῶν συνέδεεν αὐτοὺς τὴν στιγμὴν ταύτην καὶ συνέσφιγγεν ἔτι μᾶλλον τοὺς δεσμοὺς τῆς ἀμοιβαίας ἀφοσιώσεώς των· ἀλλ' ἐφαίνετο ἐπίσης ὅτι ἡ περίστασις αὕτη ἐπέθετε πενθιμώτερον κάλυμμα ἐπὶ τῆς θλίψεως ἑκατέρου αὐτῶν, καὶ παρίστα σκληρότερον τὸ παρελθὸν αὐτῶν, συμπυκνοῦσα εἰς ἓν σημεῖον δύο τρομερὰς καταστροφὰς, καὶ συνδυάζουσα δύο θλίψεις.

—Μοὶ διηγήθησαν ἄλλοτε τὴν δολοφονίαν τοῦ Κ. Μακ-Νάβη, Στέφανε, ἐπανέλαβεν ὁ Πέρσηβαλ, ἀλλὰ μοὶ διηγήθησαν αὐτὴν ἀορίστως. Θέλεις μοὶ εἰπεῖ τὰ καθέκαστα... Ἴσως διὰ τὰ δύο ταῦτα ἐγκλήματα τὰ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ συμβάντα, δὲν ὑπάρχει εἰμὴ εἷς μόνος ἔνοχος... καὶ ἐπειδὴ σὲ ἀγαπῶ τόσον πολὺ Μακ-Νάβη, σοὶ δίδω μέρος εἰς τὴν ἐκδίκησίν μου.

—Καὶ εἶσαι ὁ μόνος ἄνθρωπος ἐν τῷ κόσμῳ, Φράγκη, ἀπεκρίθη ὁ Στέφανος συνθλίβων δυνατὰ τὴν χεῖρά του, μεθ' οὗ δύναμαι νὰ συγκατανεύσω νὰ συνενώσω τὸ μῖσός μου κατὰ τοῦ δολοφόνου τοῦ πατρός μου... Τί ἔκαμες μετὰ τὴν αἰφνίδιον ἔκλειψιν τῆς ἀδελφῆς σου;

—Ἔμεινα ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἐξωντωμένος. Αἱ χεῖρές μου ἔσφιγξαν σπασμωδικῶς τὸν ἐγκέφαλόν μου ὅστις δὲν ἠδύνατο νὰ σκεφθῇ. Τὸ ἐξηγριωμένον καὶ συγκεχυμένον βλέμμα μου διέτρεχε τὸ δωμάτιον κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν, καὶ ἐνόμιζεν ὅτι ἔβλεπε πανταχόθεν τὴν εἰκόνα τῆς Ἀρριέτης.... Τὸ συμβὰν τοῦτό μοι ἐφαίνετο ὅτι ἦτο ἀδύνατον. Ἐσκεπτόμην ὅτι οἱ νόμοι ἡμῶν πρὸ πολλοῦ ἐκαθάρισαν τὰ τρία Ἡνωμένα Κράτη ἐκ τῶν καταγωγίων ἐκείνων τῶν λῃστῶν, τῶν ὁποίων ἡ θρασύτης ἐνεποίει τρόμον εἰς τοὺς πατέρας μας. Ἐσκεπτόμην... Ἔπειτα ὅμως ἡ ἐνάργεια, ἡ ἀδυσώπητος ἐνάργεια κατέπνιγε τὴν ἐνεργητικὴν ταύτην ἀμφιβολίαν. Ἐπὶ μίαν στιγμὴν μάλιστα ἤλπισα ὅτι ἤμην παράφρων. Ἐκαθήμην παρὰ τοὺς πόδας τῆς κλίνης. Ἡ στιγμὴ αὕτη τῆς μεγίστης ταραχῆς, ἥτις μὲ καθίστα ἀνίκανον πάσης ἀποφάσεως διήρκεσε περίπου ἓν λεπτόν. Μετὰ δὲ τοῦτο ἡ ἀνάγκη τοῦ ἐνεργεῖν ἀπετίναξε τὴν νάρκωσίν μου· ἠγέρθην δι' ἑνὸς πηδήματος, καὶ χωρὶς νὰ σκεφθῶ ἐξέφρθην ὁρμητικῶς εἰς τὸ σκοτεινὸν διάστημα ὅπερ ἦτο ἐκεῖθεν τῆς μικρᾶς ἠνεωγμένης θύρας.

Ἐν πάσῃ ἄλλῃ στιγμῇ ἤθελεν ἀναμφιβόλως φονευθῆ· διότι ἡ θύρα συνεκοινόνει μετά τινος κλίμακος ἐκ γρανίτου, τῆς ὁποίας αἱ ὑψηλαὶ στεναὶ καὶ ἐφθαρμέναι βαθμίδες προὐχώρουν καταβαίνουσαι εἰς μέγα βάθος.

—Ἀ! εἶπεν ὁ Στέφανος ὡσανεὶ περιέμενεν ἄλλην ἔκβασιν.

Ἔπειτα δὲ προσέθηκε σχεδὸν πάρυπα.

—Εἶναι παράδοξον, Πέρσηβαλ, ὄπισθεν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος θύρας, ἐγὼ οὐδὲν ἄλλο εἶδόν ποτε εἰμὴ λίθινον τοῖχον.

—Σοὶ λέγω ὅ,τι μοὶ συνέβη, Στέφανε... ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν μοὶ ὁμιλοῦσι περὶ τοῦ λιθίνου τούτου τοίχου... ὑπάρχουσιν ὅμως ἐν τῇ διηγήσει μου ἔτι παραδοξότερα πράγματα. Περίμενε διὰ νὰ θαυμάσῃς.